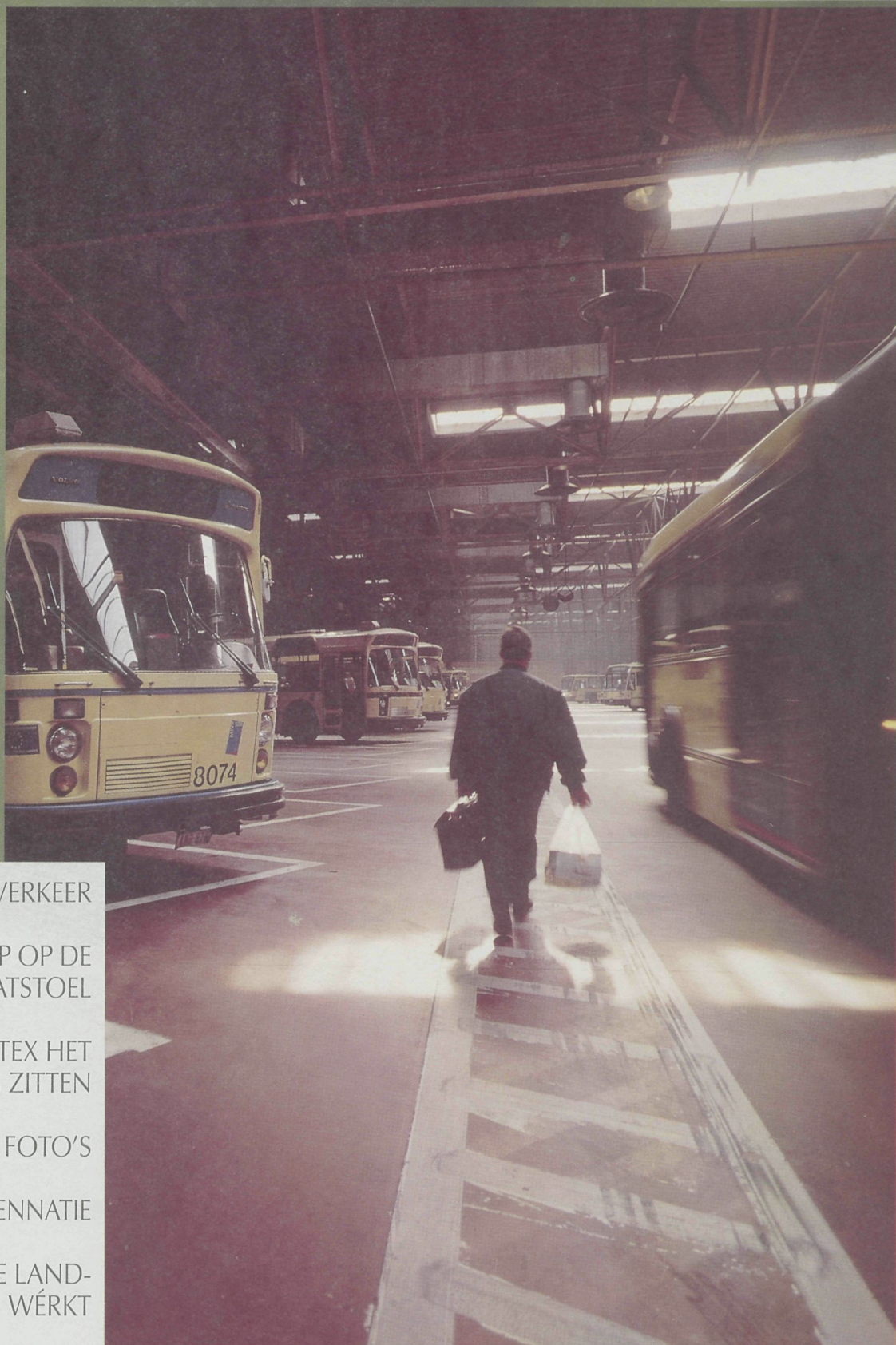

MILIEURAMA

MAANDBLAD BOND BETER LEEFMILIEU

AFGIFTEKANTOOR
BRUSSEL X

ONTSTOP HET VERKEER

TAXISTOP OP DE
PRAATSTOEL

ZIET EURANTEX HET
NOG ZITTEN

25 JAAR BBL: DÉ FOTO'S

BRABD BIJ KATOENNATIE

BIOLOGISCHE LAND-
BOUW WÉRKT

VERSCHIJNT NIET IN JANUARI EN AUGUSTUS

70 Bf. MILIEURAMA WORDT GEDRUKT MET INKT OP VEGETALE BASIS

1996/10

OKTOBER

2 KOMMENTAAR

3-5 OMSLAGVERHAAL

Mobiliteit in Vlaanderen: hoe ontstoppen we het verkeer?

6 LEDENBLAD

Met nieuws van ABLLO, Natuurreservaten, Dubbeloof, De Nieuwe Mens en WWF

7-9 VERENIGING IN DE KIJKER

Interview met Jan Klüssendorf, bezieler van Taxistop

10 FLITSEN

Over slipjes en magere konijntjes

11-13 REPORTAGE

Sfeerbeeld van een verjaardagsfeest. De afwezigen hadden ongelijk

14-15 RUIMTELIJKE ORDENING

Een nieuw hoofdstuk in het Eurantex-verhaal

16-17 FRONTLIJN

Slapeloze nachten in en rond Zaventem Rallyis in Vlaanderen: nog steeds gevaarlijke rodeo's

18 BRAND BIJ KATOENNATIE

Wat zit verborgen achter het rookgordijn

19-21 BRIEVEN UIT DE WERELD

Bericht uit Maleisië en Thailand

22 MINA

De ekotaks op papier: terug van weggeveest?

24-25 EKOTIPS

Naar een duurzame landbouw: goed voor boer, konsument en milieu

26-27 BOEK EN MILIEU

Ook deze maand is er weer een pak interessante lektuur

28-29 ADVERTENTIES

30 PUZZELN

Kaap het boekenpakket weg!

31 KALENDER

Een herfstwandeling, strategisch milieumanagement of ekologisch tuinieren?

Mobiliteit is een basisbehoefte van de mens. We moeten nu eenmaal communiceren en er moeten goederen en diensten geleverd worden. Maar daarvoor overschrijden we ruimte, doorsnijden we ruimte, nemen we meer en meer ruimte in en blazen we meer en meer viezigheid de andere ruimte in. De auto rijdt zich ondertussen vast in zijn eigen sukses. BBL pleit al jaren voor een zachter en kollektiever verkeer op maat van mens en milieu.

Onze Belgische toppolitici grijpen het pleidooi van verkeers- en milieuorganisaties aan om het autoverkeer te ontmoedigen, ook fiscaal. Maar ze doen dit in eerste instantie om hun budgetten te spijzen en niet zozeer om het verkeer te sturen. De boodschap van de politiek is: rij maar verder met de auto, want we hebben uw geld nodig en geld om de spoorwegen uit te bouwen hebben we toch niet. Zoals voor alle maatschappelijke vraagstukken zou niet de vraag of er betaald moet worden centraal moeten staan - de rekening wordt hoe dan ook gepresenteerd - maar wel hoe de groei van de mobiliteit wordt afgeremd en teruggeschroefd, wie de kosten van het huidig verplaatsingsgedrag zal dragen en of de overheid wel of niet wil herverdelen.

In oktober pleitten verkeers- en milieuorganisaties voor een ander verkeersbeleid, waarbij gezinnen, gemeenten, scholen en bedrijven het verkeer mee gaan sturen. Ieder kan zijn verantwoordelijkheid nemen. Maar dan moet de Belgische gids mee de richting aangeven en stoppen met het stuurloos beheer van het verkeersprobleem in België.

• Lieve Grauls

ONTSTOP HET VERKEER

VLAANDEREN MOET EN KAN WEER MOBIELER

De leefbaarheid van onze omgeving is er door de alleenheerschappij van de auto niet op verbeterd. Bovendien is autorijden geen garantie meer voor mobiliteit, en wie een alternatief zoekt voor de dagelijkse solo-autotrip, heeft het ook niet altijd makkelijk.

En nochtans... de alternatieven zijn er, ze moeten enkel nog een stevige duw in de rug krijgen. Tijdens de Week van Vervoering konden we even fantaseren over een mobiele toekomst. Dankzij enthousiaste mobiliteitsorganisaties komen er steeds nieuwe alternatieven en initiatieven bij. Het werkt zo aanstekelijk dat ook bedrijven, overheden en vervoersmaatschappijen iets voelen kriebelen...

AAN ASFALT GEEN GEBREK

Vlaanderen is beroemd voor haar uitgebreide wegennetwerk: 57.000 km wegen, tegen 1.718 km spoor. Tussen 1970 en 1990 is de totale lengte van het autowegennet verviervoudigd. Jammer genoeg is Vlaanderen ook berucht voor haar onveiligheid: het is een van de onveiligste plaatsen in West-Europa om rond te rijden, dubbel zo onveilig als Nederland of Groot-Brittannië. Jaarlijks vallen er 1.000 doden, 9.000 zwaargewonden en 39.000 lichtgewonden. Zo'n 32% van de slachtoffers zijn zachte weggebruikers: tussen voetgangers, fietsers en koning auto is het voorlopig nog een ongelijke strijd.

Iedereen die de straat op moet voelt zich ook onveilig. Ouders brengen hun kinde-

ren met de auto naar school, want ze vinden het te gevaarlijk om hen te laten fietsen of lopen (en wie kan hen dit kwalijk nemen?). Daardoor leert deze "achterbankgeneratie" geen defensief verkeersgedrag. En het autoverkeer neemt weer toe. Kortom: auto-mobiliteit beperkt de mobiliteit van anderen.

Dat de auto ook een milieumonster is, is stilaan wel bekend. Technologie alleen kan die milieuproblemen niet oplossen: de toename van het autoverkeer en het grotere motorvermogen doen veel verbeteringen weer teniet.

RAAKT U NOG VOORUIT?

In 1993 legden we -alle Vlamingen samen- 62 miljard reizigerskilometer af

met de auto: alweer 24% meer dan in 1985. En het gaat maar door: zelfs de meest voorzichtige voorspellingen voorzien een groei van zo'n 40% in de komende 15 jaar. Resultaat: eindeloze files. Kongestie heet dat dan. Het kost allemaal handenvol geld (zo'n 2,5 frank per autokilometer) en doet de andere negatieve effecten van het verkeer, zoals milieuhinder en energieverbruik, weer toenemen. Ieder individu betaalt hiervoor, ook wie - al dan niet vrijwillig - niet met de auto rijdt.

Dit brengt ons bij een andere kant van het probleem: niet iedere Vlaming is automobiel. Mensen met een handicap, ouderen, mensen met een laag inkomen,... vallen uit de boot. Voor velen is het ook niet zo vanzelfsprekend om bus, tram of trein

De auto's verstikken de stad. Autoluwe stadskernen, parkings aan de stadsranden, goede verbindingen met het openbaar vervoer, fietsvoorzieningen... Stuk voor stuk ingrepen die werken, zolang ze maar niet als geïsoleerde maatregel worden doorgevoerd. Een samenhangend en doordacht pakket maatregelen scoort heel wat beter, zeker op lange termijn (foto Frans Geys).

5-13 oktober '96
Week van Vervoering

Ontstop het Verkeer

Campagnekrant verkrijgbaar
in alle stations, postkantoren,
bibliotheken en gemeentehuizen

Tijdens de Week van Vervoering kregen initiatieven om de (stads)mens terug mobiel te maken de aandacht die ze verdienen. Een ding werd duidelijk: de alternatieven zijn er. Samen rijden, auto's delen, fietsen, bussen, treinen,... kunnen helpen om de mobiliteitsknoop te ontwarren.

te nemen; vaak zijn dit dezelfde groepen. Niet leuk, want mobiliteit is in onze samenleving essentieel geworden.

KAN DE AUTO ZONDER ONS?

Nochtans zijn er heel wat mogelijkheden om de auto minder te gebruiken: carpoolen bijvoorbeeld, of autodelen. In Vlaanderen heeft Taxisstop zich op deze file-alternatieven geworpen. Onlangs lanceerde de Vlaamse regering een campagne om carpoolen te promoten. Voor de aanleg van infrastructuur wordt 72 miljoen uitgetrokken. Maar met parkings alleen komen we er niet, we moeten de mensen ook warm maken voor carpoolen. Autodelen is wat het woord zegt: één auto wordt door verschillende mensen gedeeld. Werken

via een organisatie kan oplossingen bieden voor de praktische problemen die daarbij opduiken. De eerste gedeelde auto rijdt ondertussen rond in Brugge.

Ook de bedrijven schieten wakker. Het is voor hen een stuk aangenamer als zij vlot bereikbaar blijven en hun werknemers zonder stress en vertraging arriveren. Bedrijfsvervoerplannen kunnen hier soelaas bieden. Die zijn meestal een combinatie van verschillende maatregelen: carpoolen, vlot(ter) openbaar vervoer, aangenamer fietsen,...

MOBIEL IN DE STAD

Om zich van de verkeersstrop te bevrijden, werken veel Vlaamse steden aan mobili-

teitsplannen. In de autoarme Brugse binnenstad heeft de bus aparte busbanen en kan hij de verkeerslichten beïnvloeden; hier en daar zijn er trajekten waar alleen de bus door mag. Het aantal busgebruikers en fietsers nam toe en het aantal ongevallen met gekwetsten verminderde gevoelig.

Ook Gent werkt aan een mobiliteitsplan, dat wel nogal wat kritiek te verduren krijgt. Peter Mortier van de Gentse milieuraad: "Het stadsbestuur wil eigenlijk de kool en de geit sparen. Er gebeurt wel iets, maar het plan is nog teveel gericht op de auto en parkeren. Parkings in het stadscentrum, die nog steeds worden aangelegd, zijn totaal onverantwoord. Het is toch totaal onlogisch om de auto nu nieuwe faciliteiten te geven, en die dan binnen tien jaar terug af te bouwen? Parkings horen aan de stadsrand, vlot bereikbaar met het openbaar vervoer. Dat openbaar vervoer zal, als het plan wordt uitgevoerd zoals het er nu uitziet, onvermijdelijk vastlopen, omdat de routes voor openbaar en privévervoer nog teveel samenvallen of elkaar kruisen.

De laatste jaren is veel gedaan voor fietsers. Er wordt aan fietsroutes gewerkt en dat juichen we toe, maar het verloopt weer allemaal zo traag. In de kuip van Gent gaat het zeker nog niet goed: fietsers moeten er nog steeds over hobbelige kasseien tussen tramsporen laveren."

De fietser heeft inderdaad brede en veilige fietspaden nodig die samen een fijnmazig netwerk vormen door de stad. Voorbeelden uit het buitenland bewijzen dat één enkele fietsroute het fietsverkeer niet echt doet toenemen. De Fietsersbond, die de belangen van de fietser verdedigt, pleit voor een fietsvriendelijke wetgeving, fijnmazige en bewegwijzerde fietspaden,

zone 30 in centra en verblijfsgebieden, veilige fietsenstallingen, sensibilisering, ontmoediging van autogebruik,... Pas met een doorgedreven beleid kan iets veranderen.

Daarbij mogen we dan ook de benenwagen niet vergeten: nog steeds de perfecte, superzuinige oplossing voor korte afstanden. Het wordt uiteraard pas leuk als je niet telkens voor aanstormende wagens opzij hoeft te springen, en als je op het zebrapad tijd genoeg hebt om rustig over te steken, wat nu lang niet altijd het geval is. Dus: langzamer verkeer én langere oversteektijden.

TJA, DAT OPENBAAR VERVOER

Makkelijk is het niet om iemand uit zijn auto te krijgen en te overtuigen bus, tram, metro of trein te nemen. Alleen een samenhangend pakket maatregelen kan de boel in beweging brengen. Voor bus en tram kunnen de vervoersmaatschappijen zelf heel wat doen: frekwentie, kwaliteit, informatie, overdekte wachtplaatsen en fietsenstallingen,... De fiets is immers het vervoermiddel bij uitstek voor "voor- en na-transport": de verplaatsing tussen de woonplaats en de halte of het station. Op die manier kunnen twee milieuvriendelijke vervoermiddelen elkaar soepel aanvullen.

Maar de regionale én lokale overheden moeten hun duit in het zakje doen: een bus in eigen bedding raakt nog beter vooruit als in de stadscentra minder auto's rondrijden, als er gezorgd wordt voor doorstromingsfaciliteiten, voor een aangepast parkeerbeleid,...

Hieraan zal misschien een mouw worden gepast via het mobiliteitskonvenant, een nieuw beleidsinstrument. Doel van zo'n konvenant: samenwerking tussen regionale overheid, lokale overheid (de gemeente, soms ook de provincie) en het openbaar vervoer. Na de ondertekening van het konvenant stelt de lokale overheid een mobiliteitsplan op. De regionale overheid zorgt voor de medefinanciering van projecten. Het konvenant is bindend en er zijn sancties, die er meestal op neerkomen dat de portemonnee terug dichtgaat. Wie in gebreke blijft draait alleen voor de kosten op. Positief is dat hier op verschillende beleidsniveaus in dezelfde richting wordt gedacht.

Ook om de trein aantrekkelijker te maken kan nog heel wat gebeuren. Veel stationsbuurten krijgen momenteel een beurt. Hopelijk wordt daarbij konsekwent aan fietsers en tram- en busgebruikers

gedacht... want ook hier geldt het verhaaltje van het voor- en natransport. Met de fiets, tram of bus van en naar het station is een ideale oplossing.

De fiets op de trein meenemen is helemaal een droom. Een te mooie droom? In ieder geval vaak nog een avontuur. Eerst is het zoeken geblazen naar de fietsenbergruimte, en dan maar hopen dat er nog plaats is. In sommige treinstellen is er gewoon geen bergruimte voorzien. Kwieke treinfietsers dachten de oplossing gevonden te hebben: een superlicht plooi-fietsje, dat in een tas past en dat je meeneemt op de trein, als handbagage. Tot hun ergernis moet voor de plooi-fiets vaak apart betaald worden.

En hoe zit het met de aansluiting trein-openbaar vervoer? In een paar stations experimenteert de NMBS met het "aribus-systeem": de buschauffeur kan zien of een trein vertraging heeft en indien nodig wachten.

AKTIE OP ALLE NIVEAUS

Om de Vlaamse mobiliteitsknoop te ontwarren kan dus heel wat gebeuren. Een paar krachtlijnen mogen we in ieder geval niet uit het oog verliezen.

Verbeteringen kunnen niet als alleenstaande, zelfstandige maatregelen worden doorgevoerd. Met carpoolen en rekeningrijden alleen lossen we het fileprobleem niet op. Een samenhangend pakket met elkaar aanvullende ingrepen is nodig: aan de ene kant de auto afremmen, aan de andere kant

de alternatieven meer vaart geven.

Ruimtelijke ordening is onlosmakelijk met de mobiliteitsproblematiek verbonden. Bedrijven en scholen dicht bij openbaar vervoerknooppunten, nabijheid van voorzieningen, nabijheid van woon- en werkplaats,... het zijn allemaal factoren die meespelen.

Verder moet de gebruiker van een vervoermiddel de werkelijke kosten van het vervoermiddel betalen. Bedrijfsvervoerpunten bijvoorbeeld kunnen een averechts effect hebben als de overige gezinsleden de "achtergebleven" auto's gaan gebruiken. Kwestie van geen stokken in onze eigen wielen te steken...

• Els De Geest

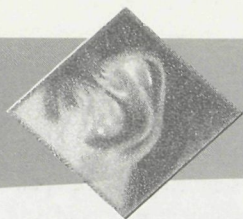
KOMIMO

Het Komitee Milieu en Mobiliteit (KoMiMo) werd in 1987 opgericht door een aantal organisaties actief op gebied van milieu en/of mobiliteit, die via KoMiMo overleg plegen en hun activiteiten coördineren.

Momenteel zitten in KoMiMo vertegenwoordigers van BBL, de Bond van Trein- Tram- en Busgebruikers (BTTB), de Fietsersbond, Langzaam Verkeer en Taxislop. Info: KoMiMo, Frère-Orbanlaan 570, 9000 Gent, tel./fax: (09) 223.86.12.

Tweewielers mogen best wel eens in de watten worden gelegd. Vooral de fiets is een ideaal vervoermiddel voor korte afstanden: snel, zuinig en gemakkelijk te parkeren. Precies wat we nodig hebben in de stad (foto M. Seresia).

A.B.B.L.O. MAAKT ZICH ZORGEN: BISFENOL A IN LEEFMILIEU TAST VRUCHTBAARHEID AAN

Bij de brand in de Katoennatie in Kallo op 1 september kwamen aanzienlijke hoeveelheden bisfenol vrij. Bisfenol A wordt toegevoegd aan kunststoffen om de kwaliteit te verbeteren. Een groot deel van het bisfenol A verbrandde onvolledig, een ander deel verdampte door de hitte. Nog een belangrijke hoeveelheid spoelde met het bluswater weg en kwam op die manier in het Vrasenedok terecht. Verontrustend is dat bisfenol niet in water oplost, maar wel in vetten. Daardoor stapelt het zich via de voedselketen op in lichaamsvetten van mensen en dieren. Uit recente wetenschappelijke studies blijkt dat de stof in menselijke en dierlijke lichamen zou werken als een synthetisch oestrogeen hormoon, en er verantwoordelijk zou zijn voor allerlei vruchtbaarheidsproblemen. ABLLO vzw dringt nogmaals aan op een openbaar toxisch kadaster voor het havengebied op de linkeroever: een lijst met produkten, waarin dan ook vermeld wordt waar die produkten zich bevinden en in welke hoeveelheden. De overheid zou het voorzichtigheidsprincipe moeten hanteren: geen toelating tot het gebruik van stoffen voor de onschadelijkheid ervan is bewezen.

Voor meer info:

Aktiecomitee ter Beveiliging van het Leefmilieu op de Linkeroever en het Waasland vzw, Postbus 7, 9100 Sint-Niklaas. Kontakttelefoons: (03) 776.52.93 en (03) 770.71.47.

NATUURRESERVATEN: VLAAMSE REGERING KELDERT VERNIEUWING NATUURBELEID

Natuurreservaten vzw reageerde op 19 september scherp op de houding van de Vlaamse regering in het dossier "Uitkerkse polder". De Uitkerkse polder, bij Blankenberge, is een internationaal belangrijk broed- en overwinteringsgebied voor weidevogels en ganzen. Met een gewestplanwijziging die grote delen van de polder als natuurgebied beter zou beschermen, zou de toekomst van dit

gebied veilig gesteld kunnen worden. Voorlopig is daar niets van in huis gekomen en blijft het gebied onvoldoende beschermd.

Natuurreservaten vreest dat dit een hypothese zal leggen op de vernieuwing van het natuurbeleid en dat dossiers als het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen en het nieuwe natuurdecreet mee de dieperik in zullen gaan. Natuurreservaten is vooral ontgoocheld door de druk die door CVP-ministers en de CVP-top werd uitgeoefend op de voorstanders van een natuurvriendelijke gewestplanwijziging: "De CVP maakt haar imago van 'anti-natuurpartij' opnieuw waar. Blijkbaar is de invloed van de Boerenbond bij de CVP nog steeds zo groot dat de belangen van natuur en milieu altijd moeten wijken".

Info:

M. De Coster, tel. (016) 40.47.80 of (049) 55.84.91 of bij Natuurreservaten, tel. (02) 245.39.33.

WWF: 94% VAN ALLE BOSSEN IN DE WERELD BUITEN BESCHERM- DE ZONES

Slechts 6% van de 3.300 miljoen ha bos over de hele wereld zijn beschermd. Dit blijkt uit de Wereldbossenkaart, uitgebracht door het Wereld Natuur Fonds, ter gelegenheid van de derde bijeenkomst van het "Intergovernmental Panel on Forests" (IPF), dat in de week van 9 september vertegenwoordigers van 53 landen in Genève bijeenbracht, onder auspiciën van de Verenigde Naties.

De Wereldbossenkaart is beschikbaar bij Veerle Wellens, WWF Belgium, tel. (02) 343.30.07 en op diskette bij het World Conservation Monitoring Center, 219 Huntington Rd, Cambridge CB ODL, UK. Een vereenvoudigde versie is aanwezig op de Internet site van WWF International op volgend adres: <http://www.panda.org/>.

ZEVENDE NATUURVERZORGINGS- EN GEZONDHEIDSBEURS

De natuurvereniging Dubbelloof organiseert, samen met "De Nieuwe Mens" de zevende Natuurverzorgings- en Gezondheidsbeurs in de sporthal van Zoerle-Parwijs Westerlo. Je vindt er standen over biologisch bouwen, natuurverzorging, gezonde voeding, verantwoord schoeisel, ekologische kleding, slaapcomfort, ontspanning, creatieve hobby's,... Er staan ook heel wat voordrachten op het programma.

Voor info:

De Nieuwe Mens, Silloc-Welzijn, tel. (014) 54.47.20 of Dubbelloof vzw, tel. (014) 54.54.20.

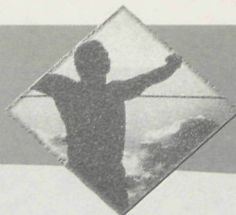
SYMPOSIUM WATERWINNING IN HET DUINGEBIED

Op zaterdag 16 november organiseert de Kustwerkgroep van Natuurreservaten vzw samen met WWF een symposium over waterwinning in het Duingebied. Twee workshops en een panelgesprek staan op het programma. Het symposium gaat door in Oostende, van 9u30 tot 17 u.

Voor het programma, andere info en inschrijvingen:

De Blankaart, Iepersesteenweg 56, 8600 Woumen. Tel: (051) 54.52.44, fax: (051) 54.57.85.

INTERVIEW MET JAN KLÜSSENDORF VAN TAXISTOP

"GENOEG GELEUTERD OVER FILES. NU PAKKEN WE ZE AAN."

Wie de jaren zeventig bewust beleefde, herinnert zich misschien nog de lifters met in de hand een reflecterend etui. Met dat etui kon de lifter op een heel herkenbare manier de bestemming aangeven. Het initiatief kreeg de naam Taxistop en was de eersteling van het Centrum voor Positieve Aanwending. Het doel van dit centrum: projecten realiseren die ervoor zorgen dat goederen en middelen beter gebruikt of positief aangewend worden. In ons hoofd bleef vooral de naam Taxistop hangen. Het brein achter het initiatief was Jan Klüssendorf. Ruim 20 jaar later blijft hij nog steeds vol enthousiasme zoeken naar oplossingen voor de prangende verkeersproblemen. Met succes overigens.

KOSTENDELEND LIFTEN

Waarom ging u van start met Taxistop?

Midden de jaren zeventig woonde ik in Gent en werkte als wetenschappelijk medewerker aan de Universiteit van Leuven. Ik pendelde net als vele lotgenoten iedere dag richting file. Ik vond het frappant dat de meeste wagens voor drie- of vierde leeg waren. Tijdens die files bedacht ik een manier om een aantal autobestuurders te motiveren om samen te rijden, en op die manier brandstof, andere kosten én het leefmilieu te sparen. Met die gedachte ontstond ons eerste project.

De oorspronkelijke idee achter Taxistop was gewoonweg: liften tegen een kleine vergoeding.

Uit een eigen studie bleek ook dat er een enorm verschil bestond tussen het aanbod aan openbaar vervoer in en buiten de steden. Door een meer verantwoord gebruik van wagens en infrastructuur zouden de leemten in het vervoer buiten de stad kunnen worden opgevuld. In de praktijk moes-

ten enkele drempels overwonnen worden. Wie zich aansloot kreeg een reflecterend etui met uitschuifbare letters om de naam van de bestemming te vormen. Zo ontstond een herkenbaar systeem dat het gevoel van onveiligheid wegnam. Verder betaalden de lifters een kleine bijdrage aan de chauffeur.

PASSAGIERS MEENEMEN KAN, ZELF LIFTEN BLIJKT MOEILIJK

Toch werd Taxistop uiteindelijk niet het verhoopte succes.

Op heel korte termijn sloten zich ongeveer vijfduizend leden aan; de grote belangstelling van de media heeft hier zeker meege-speeld. Vreemd ge-noeg is Taxistop nooit echt doorgebroken. Er

waren wel voldoende automobilisten bereid om andere mensen mee te nemen, maar het was veel moeilijker om hen te overtuigen zelf de wagen thuis te laten.

De twee volgende initiatieven waren afgeleid van de oorspronkelijke formule en bleken wél aan te slaan. Met Eurostop rij je met iemand mee naar het buitenland en deel je de kosten, bij Carpool spreekt een vaste equipe af hoe ze samen gaan rijden.

De laatste jaren pakte Taxistop in snel tempo uit met nieuwe diensten. Stijgt de vraag naar alternatieve vervoersmogelijkheden even snel?

Die vraag komt vanuit 2 hoeken: van de werkelijke gebruikers en van overheden en deskundigen, die zich in het thema mobiliteit verdiepen. Op basis van onze ervaringen proberen wij te beantwoorden aan die vraag en nieuwe projecten uit te werken.

Jan Klüssendorf, bezieler van het Centrum voor Positieve Aanwending, beter bekend als Taxistop. Al meer twintig jaar werkt dit centrum aan konstruktieve oplossingen voor prangende verkeersproblemen (foto Lieve Blancquaert).

Carpool was oorspronkelijk een initiatief van Taxistop. Begin september besloot minister Baldewijns het carpoolen te ondersteunen en maakte hij middelen vrij voor promotie en nieuwe infrastructuur (foto Stefan Dewickere).

VIER BASISINGREDIËNTEN VOOR GESLAAGD CARPOOLEN

Carpool was oorspronkelijk een initiatief van Taxistop. Begin september besloot minister Baldewijns het carpoolen te ondersteunen en maakte hij de nodige middelen vrij voor promotie en nieuwe infrastructuur. Ook bedrijven springen op de kar, onder meer met de bedrijfsvervoersplannen. Worden jullie als initiatiefnemers nog voldoende betrokken bij deze nieuwe evoluties?

Er zijn kontakten, maar met nog meer en beter overleg zouden de resultaten er nog op vooruitgaan. Om het carpoolen degelijk uit te bouwen heb je vier zaken nodig. Twee daarvan zijn promotie en infrastructuur en daarin investeert minister Baldewijns momenteel met de affichekampag-

ne en de aanleg van parkings. Helaas ontbreekt op de affiches een telefoonnummer. Twee andere luiken ziet de overheid over het hoofd. Eén: de technische matching. Mensen die willen carpoolen maar in hun onmiddellijke omgeving geen partner vinden, moeten - en kunnen - geholpen worden. Last but not least is er de menselijke matching. Er zijn automobilisten die wel kunnen samen rijden, maar die er niet toe bereid zijn. Die mensen moet je bij wijze van spreken bij het handje nemen, aan mekaar voorstellen en erop wijzen dat het veel voordeliger zou zijn om samen te rijden.

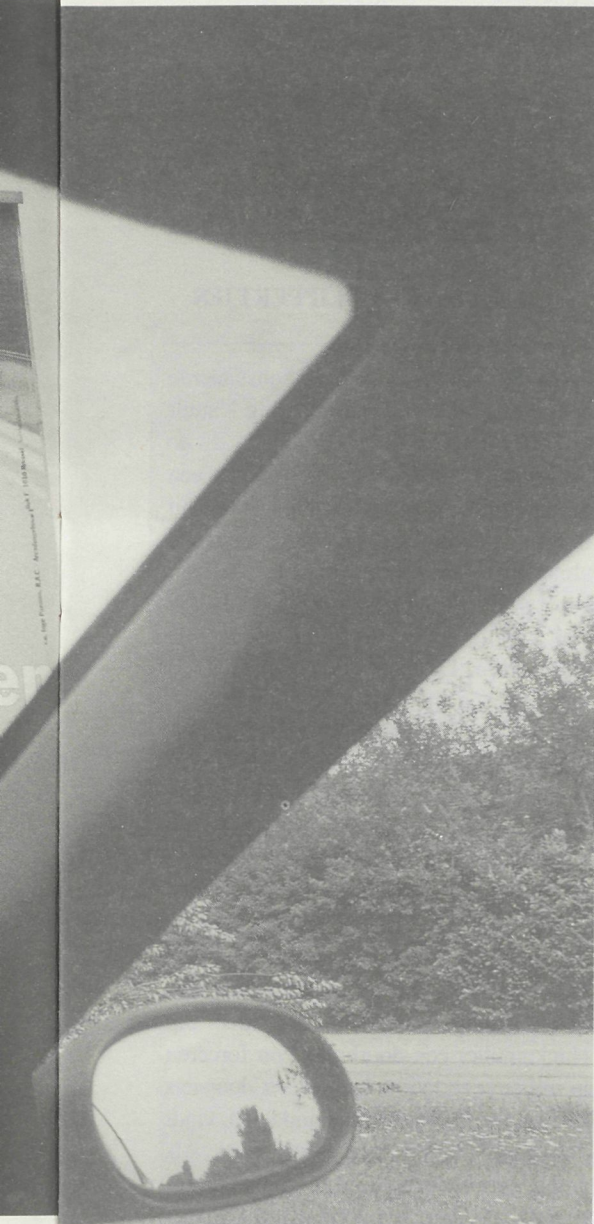
GENOEG GELEUTERD OVER DE FILES

Nochtans vinden de meeste carpoolers mekaar spontaan.

Dat klopt. Wij helpen vooral mensen die

geen partner vinden. Onlangs hebben we een nationale carpoolbank opgericht onder het motto: "Genoeg geleuterd over de files, nu pakken we ze aan". Als je een initiatief als carpoolen wil laten slagen, moeten er voldoende mensen in je bestand ingeschreven zijn.

We nodigen grote bedrijven uit om zich aan te sluiten bij die nationale carpoolbank. Praktisch kan dat vrij eenvoudig via videotex of internet, op ieder ogenblik kunnen ze daar voor hun eigen werknemers carpolaanvragen inbrengen en matchings vinden. Het vergt heel wat energie om bedrijven te overtuigen; ook hier zou een betere samenwerking met het kabinet Baldewijns mogelijkheden scheppen. Totnogtoe konden we Janssens Farmaceutica en Nike warm maken; we hopen dat er een sneeuwbaaleffekt zal volgen.

SAMEN UIT, SAMEN THUIS

Eventpool is de jongste telg in de reeks initiatieven van Taxisstop. Hoe verliepen de eerste ervaringen?

We zijn met deze dienst begonnen om iets te doen aan het gebrek aan openbaar vervoer voor de rit naar huis in de late avond-uurtjes, hét moment waarop de meeste kulturele activiteiten eindigen. Er zijn heel wat mensen die op hetzelfde tijdstip dezelfde voorstelling bijwonen. Het zou ideaal zijn als die konden afspreken om samen te rijden. Eventpool wil dit organiseren. Mensen die een ticket kopen voor een kulturele manifestatie krijgen informatie over hoe ze kunnen meewerken, hetzij als aanbieder, hetzij als meerrijder. Ze kunnen zich opgeven via Infogate, de interactieve teletext van BRTN-TV2 (pag 100) of via Internet, (<http://www.taxisstop.org>). Eventpool is ook telefonisch te bereiken via Stemmkomputer op nummer 0900/35.740. Binnenkort zullen geïnteresseerden ook tij-

dens de kantooruren via een gewoon telefoonnummer kunnen inschrijven.

Recent startten jullie samen met o.a. Bond Beter Leefmilieu het projekt Autodelen op. Wat zijn precies de doelstellingen van dit nieuwe projekt?

Door een bijdrage te betalen aan de cv Autodelen, kan je tegen gunstige voorwaarden met meerdere mensen samen een wagen gebruiken en beheren. Er staan projecten op stapel in Brugge en Antwerpen. De formule is vooral interessant voor mensen die zo een tweede wagen kunnen uitsparen of voor wie sporadisch een auto nodig heeft. Studies wezen uit dat autodelers vaker gebruik maken van het openbaar vervoer en minder autokilometers afleggen.

Het Centrum voor Positieve Aanwending is sinds lang aangesloten bij Bond Beter Leefmilieu. De samenwerking verloopt echter vooral via KoMiMo, een komitee dat verenigingen rond mobiliteit groepeerd. Hoe ervaren jullie die via-via relatie?

Aanvankelijk volgden we de werking van BBL van dichtbij, maar op een bepaald ogenblik werd dat omwille van de eigen drukke bezigheden heel moeilijk. We hebben echter het gevoel nog steeds nauw betrokken te zijn bij wat de Bond doet, bijvoorbeeld via de regelmatige kontakten met KoMiMo of het autodelenprojekt

waar vertegenwoordigers van BBL in zitten.

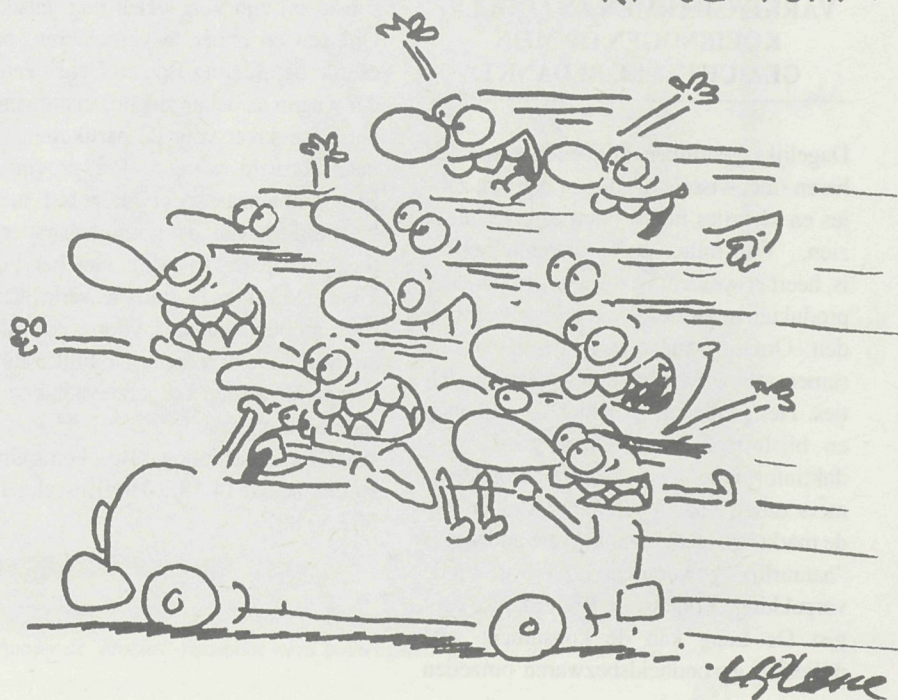
Sinds kort kan KoMiMo dankzij meer financiële middelen een stuk professioneler werken. Zal die nieuwe aanpak in de toekomst voor veranderingen zorgen in de relatie met Taxisstop?

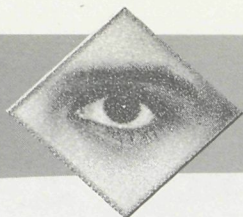
KoMiMo blijft een stuk ideologischer dan Taxisstop, waar we heel concreet en met eigen middelen projecten uitwerken waar we in geloven. KoMiMo werkt meer beleidsbeïnvloedend en heeft daarvoor de steun van haar leden nodig. Die kunnen ieder vanuit hun eigen ervaring een concrete inbreng hebben in de werking. Het feit dat KoMiMo professioneler kan werken zal een positieve invloed hebben op alle aangesloten verenigingen.

• Sandra Van Aerschot

Ook Taxisstop droeg zijn steentje bij tijdens de Week van het Gemeenschappelijk Vervoer. Wie van plan is een bezoekje te brengen aan het Internationaal Filmfestival in Gent (van 8 tot 19 oktober), kan zich via het Eventpool-projekt inschrijven als lifter of chauffeur voor de film(avond) van zijn keuze. Het volstaat Taxisstop te kontakteren op het nummer 09/223.23.10 vanaf 26 september.

HET MEEST GELAUWERDE CARPOOL-TEAM

FLITSEN

CHINA BEWAART AFVALKONIJNEN VOOR DE EUROPESE MARKT

Testaankoop-medewerkers hoorden dit gerucht en wilden er natuurlijk onmiddellijk het fijne van weten. Ze testten 2 stalen Chinees konijnenvlees op de aanwezigheid van reststoffen van pesticiden en breidden de test uit tot 2 andere diepvriesstalen en tot 10 toevallig gekozen verse stalen. Konklusie: enkel de 2 Chinese langoren bevatten reststoffen van verschillende bestrijdingsmiddelen, waaronder afbraakprodukten van DDT, lindaan, heptachloorperoxide, hexachloorbenzeen en andere. De hoeveelheden lagen onder de Europese limietwaarden, maar die zijn volgens Testaankoop ontoereikend. De verklaring voor deze situatie is dat de graatmagere en weinig smakelijke konijntjes gekweekt worden voor hun angorapels. De bestrijdingsmiddelen voor de pelsbehandeling laten residu's na in het vlees, dat eigenlijk een afvalprodukt is. Vandaar dat het in Europa tegen dumpingprijzen op de markt wordt gegooid, voorzien van een keurmerk van de Chinese Volksrepubliek.

VARKENS-DARMEN EN (DOLLE) KOEIENOGEN OP MIJN GEZICHT? NEE BEDANKT.

Dagelijks gebruiken miljoenen dames en heren -met wisselend sukses- een pak zalfjes en kleurtjes in de hoop er beter uit te zien. Wie milieu-en/of dierenliefhebber is, heeft er wellicht bezwaar tegen dat deze produkten nog steeds op dieren getest worden. Om nog maar te zwijgen over de samenstelling van al die wondermiddeltjes. Het probleem is echter dat etiketten en bijsluiters maar zelden goede produktinformatie geven. Sommige ondernemers zullen zeker "schone produkten" op de markt brengen, maar bij vele anderen is "natuurlijk" gewoon een holle frase op de verpakking. Volgens de Rotterdamse drogist De Lang kan de konsument veel milieu-of gezondheidsbezwaren omzeilen

door thuis zelf te produceren. Er bestaan heel wat natuurlijke basisprodukten: bijenwas, honing, vitamine C, lecithinepoeder uit soja,... Verder zijn er voldoende soorten olie als alternatief voor aardoliederivaten en zacht-chemische produkten zoals de emulgator Tegomuls. Veel van deze produkten zijn maar een paar weken houdbaar, maar dat is te verhelpen met een druppeltje conserveermiddel. Wie op een vrije namiddag eens iets anders dan rijstaart op grootmoeders wijze in mekaar wil knoeien, kan volgend recept voor een rustgevend kruidenschuimbad uitproberen: 50 ml water, 3 ml Rowoderm, 10 ml zetosol, 40 ml lamepon, 2 maatlepels fluidlecithine, 2 ml etherisch citroenmelisse-olie, 1 ml etherische wonderolie.

FOLDER AMINAL HELPT EIGENAARS HET BOS DOOR DE BOMEN TE ZIEN

De afdeling Bos en Groen van AMINAL staat in voor de uitvoering van het Bosdekreet en is als dusdanig ook bevoegd voor het partikuliere bos. De afdeling ontdekte dat heel wat eigenaars nog niet op de hoogte zijn van de nieuwe wetgeving. Niet alleen plichten, maar ook rechten (b.v. subsidies) zijn voor velen nog onbekend. Om één en ander te verhelderen, publiceerde de afdeling Bos en Groen een folder waarin de belangrijkste bepalingen van het Bosdekreet voor de partikuliere eigenaar vermeld worden. Per provincie is ÈÈn ambtenaar specifiek belast met de begeleiding van de bouseigenaars en het toezicht op de naleving van het bosdekreet. De folder is gratis te verkrijgen bij deze ambtenaren; ook voor meer info of advies kan je er terecht. De folder zal ook verspreid worden via gemeenten en openbare bibliotheken.

AMINAL, afdeling Bos en Groen, Belliardstraat 14-18, 1040 Brussel, tel. 02/502.50.80.

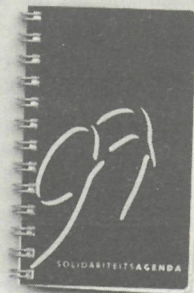

SLIPJES MAKEN SLIPPERTJES

Schoon en schoon is twee, zo konstateerde een ijverige inkoper van Stichting Natuur en Milieu toen hij tijdens de Nacht van de Lingerie 24 damesslips kocht en aan een grondig onderzoek onderwierp. Zo trof hij in een zwart slipje van Zeeman een restje alpha-HCH, een bestrijdingsmiddel dat soms in de katoenteelt wordt gebruikt. De stof is giftig voor waterdieren en moeilijk afbreekbaar. De gebruikte hoeveelheid is niet gevaarlijk voor de draagster. Hetzelfde Zeemanslipje en een wit Wibra-Chique slipje bevatten ook formaldehyde. Formaldehyde veroorzaakt soms eczeem, maar noch Wibra noch Zeeman liggen daar wakker van. Zij reageerden geen van beiden. Hunkemüller wel: dit bedrijf wil alle slipjes aan een kritische analyse onderwerpen. In het verleden kregen verpakkingen, kleurstoffen en chloorverbruik al de nodige aandacht. De idee dat Hunkemüller een doorbraak zou forceren in milieuvriendelijke katoenteelt door iets te doen aan de bestrijdingsmiddelen, vindt directeur Suidman toch te ver gaan. Als reden hiervoor haalt hij drie (slappe) argumenten aan. 1) Dat behoort niet tot de verantwoordelijkheid van Hunkemüller. 2) De katoenteelt is een belangrijke werkgever in de producerende landen. 3) Milieuvriendelijk katoen is een stuk duurder. En de konsument, wil die ook dan niet liever een schone onderbroek?

SOLIDARITEITSAGENDA

verzorgde uitvoering in
7 modellen, met ruim
1000 adressen van
sociale organisaties
ten voordele van
oxfam-projecten.

nu te koop in alle oxfam-wereldwinkels en boekhandels tel 03/231 92 86

25 JAAR BBL

MILIEUBEWEGING HEFT HET GLAS
MET DE BLIK OP MORGEN...

Temse. Zaterdag 28 september, even na de middag... Op enkele honderden meter van een ingedommelde Boelwerf maakt de Wilfordkaai zich op voor het verjaardagsfeest van 25 jaar BBL, koepel van de Vlaamse milieubeweging. Beweging? Zoals het een goede BBL-aktiviteit past, is daar net voor het uur van afspraak nog maar weinig van te merken...

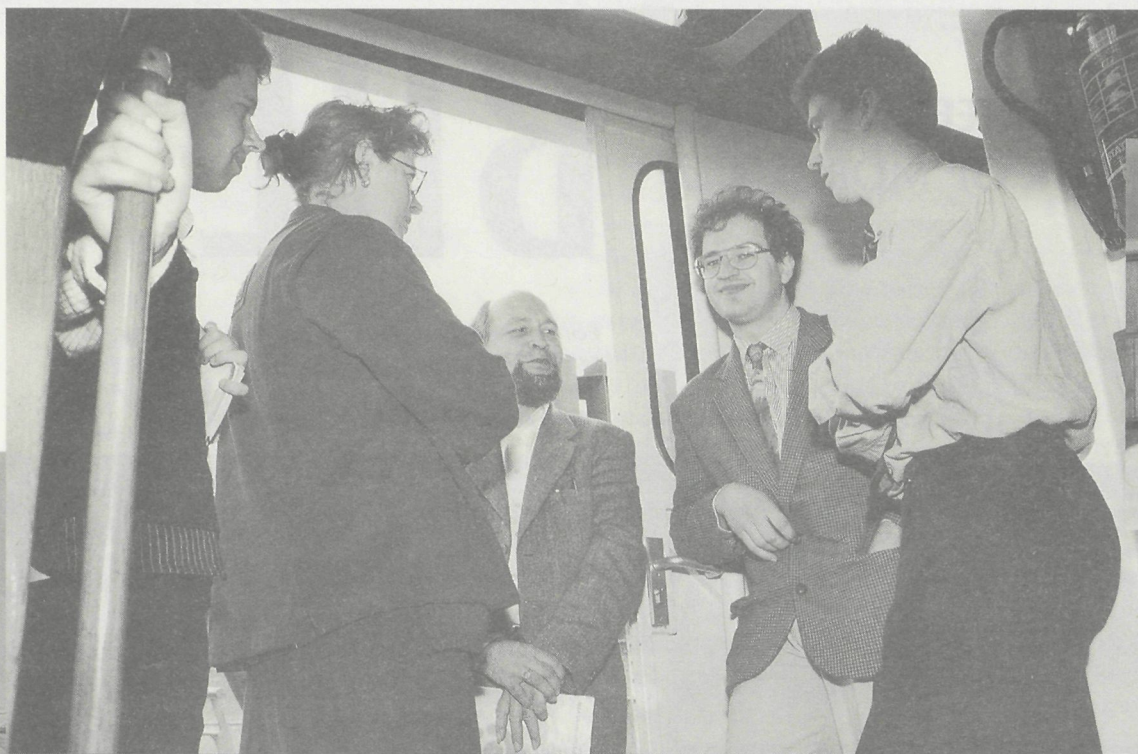
Maar dan wel nadat elke genodigde op een passende manier de 'Mozart'-feestboot werd binnengeleid door de gastvrouw van dienst. Ladies first?

OKTOBER 1996

MILIEURAMA

Het verjaardagsfeest van BBL moest meer zijn dan wat klinken en drinken. BRTN-radiojournalist Mark Hooghe, auteur van een puike brochure over 25 jaar BBL, werd gevraagd een aantal panelgesprekken in goede banen te leiden. Welke thema's hij daarbij best wel en niet behandelde, wordt hem hier op een kordate manier door een aantal topfiguren uit de milieubeweging duidelijk gemaakt...

Is die MiNa-Raad nu een goede of een slechte zaak? Kabinetten afdwelen en kompromissen sluiten? Of met hamer en sikkel de straat optrekken? Het eerste panelgesprek tussen drie ex-voorzitters van BBL was om meer dan inhoudelijke redenen méér dan de moeite waard.

Wie het debatteren over verenigingen en bewegingen met of zonder leden, groene en rode schaamlapjes en al dan niet voorbijgestreefde idealen niet zo zag zitten, kon terecht op het bovendeck van de Mozart. André Verstraeten gaf er deskundige uitleg over het mariene biotoop in en rond de Westerschelde.

Le moment suprême: klinken op 25 jaar BBL. Bij een receptie op een schip als de Mozart hoort daar uiteraard de nodige sfeermuziek bij.

25JAAR BBL

Een kwarteeuw milieubeweging werd meege-
maakt door de inzet van tientallen vrijwilligers
en een goedgevoerd BBL-sekretariaat. Algemeen Sekretaris Lieve Grauls
werd door haar illustere voorganger Dirk Van Melkebeke eens extra in de
bloemetjes gezet voor 20 jaar BBL-inzet. Een warme muts en sjaal als kado
voor één van de volgende reizen richting noorden...

'Al die willen te kap'ren varen, moeten mannen met baarden zijn!'. BBL-
voorzitter Gust Feyen liet er in zijn slottoespraak geen twijfel over bestaan:
BBL is klaar om de komende jaren zijn rol als drukingsgroep en beweging
op een krachtige manier in te vullen.

In deze brochure schetst historicus en
BRTN-journalist Marc Hooghe de
ontwikkeling van de BBL. Hoe de
Bond zich ontwikkelde van een rela-
tief elitair klubje naar een strijd-
bare milieu-organisatie. De ontwikkeling
van een unitaire, Belgische koepel
naar de vier huidige milieufederaties
Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen,
Inter-Environnement Wallonie, Inter-
Environnement Bruxelles en de
Brusselse Raad voor het Leefmilieu.

DE MILIEUKOEPEL IN VLAANDEREN : 25 JAAR BOND BETER LEEFMILIEU

Auteurs : Marc Hooghe
Formaat : A4 • 40 pagina's
Illustraties in zwart-wit
ISBN 90- 72437-18-7
Prijs: 150 fr. + verzending

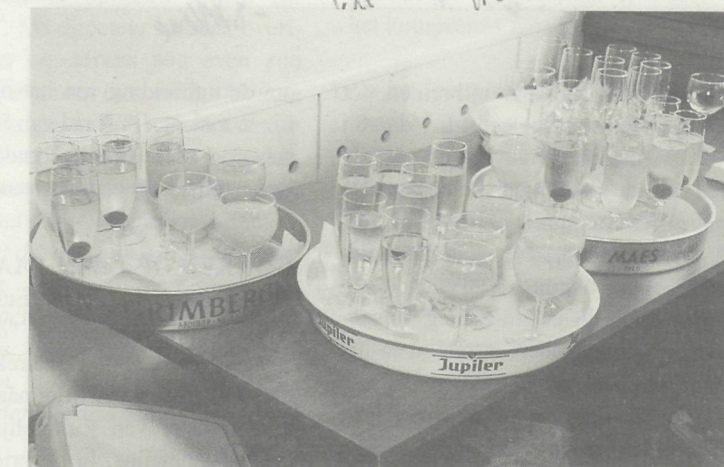
BESTELBON

Deheer/mevrouw

Adres

bestelt exempla(a)r(en) van de
brochure "25 jaar Bond Beter Leef-
milieu", tegen de prijs van 150 fr.
exclusief verzendingskosten.
en wenst een faktuur te ontvangen
en betaalt na ontvangst van het over-
schrijvingsbewijs
(X aankruisen wat past)

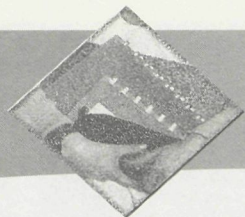
Sturen naar: Bond Beter Leefmilieu,
Overwinningstraat 26, 1060 Brussel,
tel. 02/539.22.17., fax. 02/539.09.21.

BBL zag het levenslicht tussen de mosselschelpen in een notoir Brussels restaurant...
De 25ste verjaardag werd gevierd met een wijntje uit een iets meer bescheiden kelder. En het appelsap was er één van natuurtroe-
bele kwaliteit. Bourgondische taferelen lieten niet lang op zich wachten. Tot menig milieu-aktivist met een halfleeg glas in de hand
en een vlieg in het oog strompelend de uitgang van de Mozart opzocht alvorens deze definitief de trossen losgooide.
Een mens zou voor minder uitzien naar een volgend BBL-verjaardagsfeestje...

Foto's: Luc Verhaegen

THE NEVER ENDING EURANTEX STORY IN OUDENAARDE

**"DE WETTEN DIE DE VLAAMSE OVERHEID STEMTE ZIJN VAAK NEFAST
VOOR DE WERKGELEGENHEID"**

Zo schrijft directeur Philippe Depraetere van Eurantex in een brief aan minister van Ruimtelijke Ordening Baldewijns. Dat het beruchte tapijtenbedrijf het niet zo nauw neemt met de bestaande wetgeving inzake ruimtelijke ordening is inmiddels genoegzaam bekend. Ondertussen sleept het dossier Eurantex al zeven jaar aan en lopen er acht gerechtelijke procedures. Een nieuw hoofdstuk in het Eurantex-verhaal werd net geschreven. Een spannende brok lectuur ...

Het tapijtenbedrijf Eurantex ligt in de industriezone "De Bruwaan" in Oudenaarde. Naast Eurantex liggen enkele hektaren landschappelijk waardevol landbouwgebied, die een natuurlijke buffer vormen tussen het industrieterrein en de omliggende woonstraten. Voor de omwonenden is het industriegebied nu al té grootschalig voor de buurt. Voor hen is de ruimtelijke draagkracht van het gebied overschreden.

Eurantex heeft echter zijn zinnen gezet op het aanpalende landbouwgebied. In het midden van de jaren tachtig worden 7 ha van de (goedkope) landbouwgrond opge-

kocht. Eurantex wil hier uitbreiden, tot elke prijs. Het bedrijf neemt het daarbij niet nauw met de wetgeving en past de tactiek van de voldongen feiten toe. De Diepebeek werd inmiddels illegaal verlegd, gronden verhard en een magazijn illegaal opgetrokken. Hiervoor werd Eurantex reeds in eerste aanleg veroordeeld. De omwonenden, verenigd in het Boterstraataktiecomitee, pikken dit niet en stapten de afgelopen zeven jaar al acht maal naar de rechter.

Om de illegale toestand te legaliseren was de vorige Vlaamse regering bereid het gewestplan van Oudenaarde te herzien,

om de uitbreiding van het bedrijf mogelijk te maken. De Raad van State schorste echter deze beslissing omdat men geen gewestplan kan wijzigen voor één bedrijf.

GOKKEN OP TWEE PAARDEN

"Geen probleem", dacht Eurantex-directeur Philippe Depraetere, "dit lossen we zelf wel even op". De directeur schreef dan ook prompt een brief naar het kabinet van minister van Ruimtelijke Ordening Eddy Baldewijns. In de brief van 1 juli 1996, die inmiddels via een gunstige wind op het BBL-sekretariaat binnenwaaide, lezen we dat Depraetere aan Baldewijns voorstelt om het betreffende

Eurantex slaat toe: de Diepebeek werd illegaal verlegd, gronden verhard en een magazijn illegaal opgetrokken. De omwonenden pikken dit niet stapten de afgelopen zeven jaar al acht maal naar de rechter (foto Frans Geys).

gewestplan eerst in te trekken en bij hoogdringendheid het advies van de afdeling Wetgeving van de Raad van State in te winnen. Als dat gebeurd is, moet het gewestplan opnieuw worden goedgekeurd, *“doch zonder verwijzing naar Eurantex, noch naar het naastliggend bedrijf”*.

Een mooi voorstel toch van een goedmeurende Vlaamse ondernemer aan een hopelijk goedschikse minister. *“Die dingen regelen we toch even als heren onder elkaar”*. De directeur voorspelt in zijn brief slechts één mogelijke struikelblok. We lezen even mee. *“Het grote probleem is dat het Boterstraatactiecomité, met advies en financiële steun van de Bond Beter Leefmilieu, opnieuw klacht zal neerleggen”*. De directeur laat het overigens niet na om tevens nog even zijn ongenoegen te spuien over BBL. *“Zolang het belastingsgeld dat wij genereren (meer dan een half miljard per jaar), gebruikt wordt om extreme organisaties, zoals de Bond Beter Leefmilieu, te subsidiëren, zodat deze op hun beurt parasitaire groepen en personen, zoals het Boterstraatactiecomité, kunnen ondersteunen, om onze werkgelegenheid te ondermijnen, zal er nooit een einde komen aan deze destructieve cirkel”*.

DESTRUKTIEVE CIRKEL TOCH DOORBROKEN ?

De voorgaande brief werd in alle vertrouwelijkheid naar de Vlaamse regering ver-

stuurd. Het waarom hiervan wordt al snel duidelijk. Om uit de impasse te geraken had minister Baldewijns reeds eerder voorgesteld dat Eurantex zou uitbreiden op de ongebruikte gronden aan de overkant van de straat, in plaats van achter het bedrijf. De gronden zouden makkelijk via de wetgeving op de economische expansie bedrijfsklaar worden gemaakt. Een aanvaardbaar compromis voor Eurantex, maar ook voor het Boterstraatactiecomité dat hiermee een einde zag komen aan een jarenlange lijdensweg. Beide partijen vonden elkaar aan de onderhandelingsstafel, waar een compromisvoorstel definitief vorm kreeg. Op 13 augustus kwam Eurantex echter niet naar de afrondende vergadering. Hierdoor werd het compromis gekelderd.

Na het lezen van de vertrouwelijke brief wordt al snel duidelijk waarom. Eurantex gokte op twee paarden. Via de brief aan Baldewijns poogt het bedrijf om de afdeling Wetgeving van de Raad van State (die wetsontwerpen toetst) uit te spelen tegen de afdeling Administratie (die klachten over overheidsbeslissingen behandelt), en dit op grond van misleidende gegevens. De misleiding bestaat er immers in dat Eurantex voorstelt essentiële onderdelen van het dossier voor de Raad van State verborgen te houden en de gewestplanwijziging fictief uit te breiden tot 20 ha, als camouflage voor de 7,5 ha die Eurantex nodig had.

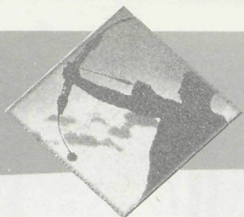
DE ONTKNOPING

Nog een laatste probleempje voor Eurantex: hoe dam ik nu de eindeloze stroom gerechtelijke acties van het Boterstraatactiecomité voor eens en voor altijd in. Directeur Depraetere nam een bundeltje blanco cheques en toog ... naar de Boterstraat. Frans Vindevogel, actief lid van het Actiecomité, en mede-indiener van de lopende procedure bij de Raad van State, zwichtte voor grof geld en verkocht zijn woning met het belovend perceel aan Eurantex. Vindevogel ondertekende een akte en trok zijn aanklacht officieel in. *“Mooi geregeld”*, dacht Depraetere.

Dit was echter buiten het verslag van de auditeur van de Raad van State gerekend, dat op 17 september wereldkundig werd gemaakt. De auditeur vordert de schorsing van de bouwvergunning voor het magazijn. De landbouwer op het aanpalend perceel waardevol agrarisch gebied met historische hoeve zou immers een moeilijk te herstellen nadeel ondervinden. De Boterstraat slaapt voorlopig weer op beide oren en dit in afwachting van een definitieve uitspraak door de Raad van State. Wij houden u op de hoogte.

• Danny Jacobs

BIJ HET SLAPEN GAAN ROND ZAVENTEM ... OMWONENDEN EISEN EEN VERBOD OP NACHTVLUCHTEN

"Zaventem ontnemt ons het elementaire recht op nachtrust. We worden regelmatig uit onze slaap gerukt. We horen en voelen de vliegtuigen. 's Nachts inkasseren we meer dan eens 100 decibel en meer. Dat wordt ons overigens bevestigd door de Regie der Luchtwezen". Een verhaal uit Haren, een van de vele gemeenten in de buurt van onze nationale luchthaven. Een ononderbroken nachtrust is er in ieder geval niet bij onder de aanvliegroutes naar Zaventem.

Ook in de gemeenten Wemmel, Meise, Grimbergen, Vilvoorde, Zaventem (vooral Sterrebeek), Kortenberg en Steenokkerzeel wekt het stijgend aantal nachtvluchten heel wat ergernis. Er wordt jammer genoeg weinig beterschap verwacht. Mark Banen uit Grimbergen: *"De nationale luchthaven kende de laatste jaren een ongebreidelde expansie. Hierdoor is het lawaai enorm toegenomen, zowel zowel 's nachts als overdag. Honderduizenden mensen hebben geen normale nachtrust meer. Ook overdag is de overlast soms zeer groot: vliegtuigen scheren laag over onze dorpskommen, afwijkingen van vliegroutes zijn schering en inslag, verouderde en zelfs verboden toestellen vliegen af en aan,"*

"We horen en voelen de vliegtuigen. 's Nachts inkasseren we meer dan eens 100 decibel en meer" (foto Frans Geys).

SCHREEUW TEGEN LAWAAI

En de toestand verbetert er niet op. Onder druk van bepaalde Brusselse gemeenten wordt de lawaai-overlast steeds meer afgewenteld op de (hoofdzakelijk) Vlaamse randgemeenten. Door een vonnis, uitgelokt door de Union Belge Contre les Nuisances Aériennes (UBCNA), worden nachtvluchten wellicht verboden boven Evere, Sint-Pieters-Woluwe en Sint-Lambrechts-Woluwe. In afwachting van de definitieve uitspraak in beroep eind oktober, wordt dit vonnis door UBCNA nog niet formeel afgedwongen. *"Dit maakt in de praktijk echter niet veel uit"*, zucht een verontwaardigde Mark Banen, *"de Regie der luchtwezen (RLW) heeft zich al naar het vonnis geschikt en de trajecten van het luchtverkeer aangepast"*. Dit betekent koninkrijk dat de Brusselse agglomeratie, ten koste van andere omliggende gemeenten, overdag en 's nachts aanzienlijk gespaard blijft van geluids-overlast.

HOREN, ZIEN EN TOCH NOG ZWIJGEN

De getroffen omwonenden hebben deze situatie al vaak aangeklaagd bij hun gemeentebesturen, de provincie, de RLW en het ministerie van Verkeer. Helaas bleken de bevoegde overheden een onvoorstelbare laksheid aan de dag te leggen. Het ontbreekt de luchthaven nog steeds aan een afdoend normen- en controlestelsel. Gedane beloften om de geluidshinder door de uitbreiding van de luchthaven aan te pakken, blijven uit. Voor de omwonenden is dit onaanvaardbaar.

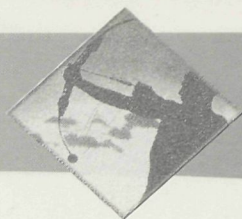
Verenigingen, komitees en burgers uit Steenokkerzeel, Zaventem, Kortenberg, Vilvoorde, Grimbergen, Meise en Wemmel en Haren besloten dan ook de koe bij de horens te vatten. Met de logistieke hulp van BBL richtten ze het samenwerkingsverband "Verenigde Aktiegroepen Vliegtuiglawaai" (VAV) op. *"Samen ijveren we voor een strenge beperking en een evenwichtige spreiding*

van het vliegtuiglawaai", zegt BBL-jurist Rik De Baere. Om hun eisen ook juridisch kracht bij te zetten, besloot een groep individuen binnen de VAV tevens in eigen naam tussen te komen in het lopende proces ingeleid door UBCNA. De basiseis is een gelijke behandeling van alle inwoners rond de luchthaven. Rik De Baere: *"Vanuit het gelijkheidsprincipe eisen zij daarom een totaal verbod op nachtvluchten tussen 22.00 en 07.00 u. en dit boven alle gemeenten rond de luchthaven Zaventem"*. Uitspraak eind oktober ...

• Danny Jacobs

Om de juridische actie te financieren hebben VAV en BBL het steunfonds "Stop lawaaihinder luchthaven Zaventem" in het leven geroepen. Bijdragen op rek.nr. 001-1475409-18 van BBL. Meer info: (02) 539.22.17.

24 UREN VAN IEPER VLIEGT OPNIEUW UIT DE HAARSPELDBOCHT

ZWARTBOEK WIJST OP ONVEILIGHEID VAN AUTORALLY'S

De richtlijnen van staatssekretaris voor Veiligheid Jan Peeters inzake de veiligheid op en rond rallyomlopen worden massaal overtreden. Dit stelden Bond Beter Leefmilieu en Nationaal Anti Rally Platform vast tijdens de 24 Uren van Ieper en de Omloop van Vlaanderen.

Na de zware ongevallen vorig jaar, in Ieper en Esneux, vaardigde staatssekretaris voor Veiligheid Jan Peeters in februari van dit jaar een omzendbrief uit. Aan de organisatoren van autorally's vroeg Peeters de richtlijnen voor veiligheid en leefmilieu in acht te nemen. De brief beveelt aan om o.a. klassementsproeven te verbieden op minder dan 500 meter van de bebouwde kom en om verkenningen en competities te verbieden tussen 22.00 en 07.00 u. Gevaarlijke zones moeten worden afgebakend en zijn verboden voor de toeschouwers. Verder stonden er aanbevelingen in over o.a. de koersomkadering, verkenningsritten en verkeersmaatregelen. *"We waren er echter van overtuigd dat de organisatoren de niet-bindende raadgevingen zou negeren"*, voorspelde Michiel Maertens van het Nationaal Anti Rally Platform (NARP). *"Vandaar dat we eind juni alvast met argusogen toekeken op het verloop van de rally van Ieper"*.

RODEO VAN IEPER

De vrees van NARP werd bewaarheid. De 24 Uren van Ieper werd een opeenstapeling van onregelmatigheden waarbij de omzendbrief van Peeters talloze keren met de voeten werd getreden. De periode voor de rally was er een van volkomen wetteloosheid, met gevaarlijke verkenningsritten. Tijdens de rally ontbraken primaire veiligheidsmaatregelen. Op verscheidene plaatsen stonden de kijkklustigen in de remzone van een haarspeldbocht. De aanbeveling om de klassementsproeven niet langer te laten plaatsvinden op minder dan 500 m van de bebouwde kom werd helemaal niet opgevolgd. Klassementsproeven die nog door gingen na 22.00 u. waren eerder regel dan uitzondering. De meeste proeven werden

eveneens gereden door en/of langs natuurgebieden en geklasseerde landschappen. Het werd helemaal chaotisch toen bleek dat de organisatoren tijdens de wedstrijd noch het publiek, noch de weinig ervaren stewards in de hand hadden.

OMLOOP VAN VLAANDEREN

"Om te bewijzen dat Ieper geen alleenstaand geval is, zijn we tevens poolshoogte gaan nemen bij de Omloop van Vlaanderen, op 7 en 8 september gehouden in de omgeving van Roeselare", zegt Maertens. *"En wat bleek: de bevindingen uit het Ieperse Zwartboek werden in Roeselare bevestigd"*. De meest frappante vaststelling was dat het publiek - net als in Ieper - aanwezig was in de verboden zones en zelfs op de straat, vlakbij de racende wagens. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij het Roeselaarse politiereglement en het besluit van de burgemeester, die beiden op een zeer minimale wijze rekening hielden met de bepalingen uit de omzendbrief van staatssekretaris Peeters. Taakomschrijvingen of coördinatievoorschriften voor de verschillende ordediensten en veiligheidsfunktionarissen werden gewoon niet of nauwelijks voorzien. Konklusie volgens NARP: *"Het Roeselaarse stadsbestuur*

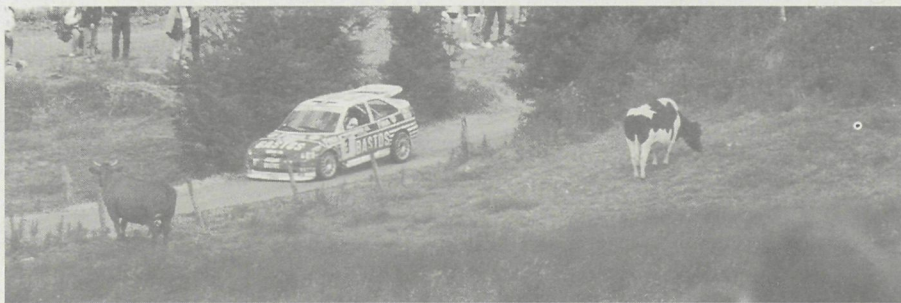
zag gewoon de ernst van de situatie niet in en negeerde de talrijke en duidelijke aanbevelingen van de staatssekretaris".

GEEN VRIJWILLIGHEID MAAR WETTELIJKHEID

Voor BBL-jurist Rik de Baere bewijst het verloop van de beide rally's eens te meer dat het toepassen van maatregelen op basis van vrijwilligheid niet de gewenste resultaten oplevert. *"Er is dus meer dan ooit nood aan een wettelijk afdwingbaar kader tegen het volgende rallyseizoen"*. NARP en BBL bundelden de vaststellingen van Ieper in een heus Zwartboek dat begin september werd overhandigd aan staatssekretaris Jan Peeters. Peeters beloofde de aanbevelingen uit de bestaande omzendbrief te evalueren. Op basis van de praktijkervaringen wil hij dan, na overleg met alle partijen, de omzendbrief aanpassen en voor begin 1997 omzetten in een bindend KB.

• Danny Jacobs

Geïnteresseerden kunnen het zwartboek van de rally van Ieper verkrijgen op het BBL-sekretariaat. Prijs: 250 frank plus verzending. BBL, Overwinningstraat 26, bus 11, 1060 Brussel, tel. (02)539.22.17, fax (02)539.09.21

De 24 Uren van Ieper werd een opeenstapeling van onregelmatigheden waarbij de omzendbrief van staatssekretaris Jan Peeters talloze keren met de voeten werd getreden. De periode voor de rally was er een van volkomen wetteloosheid; tijdens de rally ontbraken primaire veiligheidsmaatregelen (foto Piet Van Belle).

BRAND BIJ KATOEN NATIE

ALS DE ROOK OM KALLO IS VERDWENEN...

Zondag 1 september: een verwoestende brand woedt bij Katoen Natie in Beveren-Kallo, in het Wase havengebied. Drie magazijnen worden in de as gelegd, 120 silo's volledig vernield. In vijftientig van die silo's zit op dat moment niets. Drie andere zijn gevuld met bisphenol, de overige met kunststofgranulaten. Een kilometers brede rookpluim stijgt op en bedekt de hele omgeving met roet. In het kleverige roet zitten heel wat resten van de produkten. Het hele zootje komt terecht op wagens, in tuinen en weiden, op akkers... Ook brokjes hete aluminium zorgen voor heel wat ellende.

De gemeente sust de burgers: geen reden tot ongerustheid. Er wordt wel afgeraden fruit en groenten met neerslag te consumeren of te verhandelen, én er wordt een tijdelijk visverbod ingesteld in het water van de Waaslandhaven, omdat daar bluswater in is beland. Bluswater dat bisphenol bevat, één van de opgeslagen stoffen. Deze stof lost niet op in water, maar wel in vetten, en dus ook in lichaamsvetten van mensen en dieren, waar ze opgestapeld wordt. Men vermoedt dat ze daar werkt als een synthetisch oestrogeen hormoon en de hormoonhuishouding van de onvrijwillige gastheer of -vrouw verstoort. Met allerlei problemen als gevolg, onder andere vruchtbaarheidsstoornissen. Toch reden tot ongerustheid?

In de dagen na de brand klinken steeds meer kritische stemmen. Naast het bisphenol blijken nog andere giftige stoffen in het roet te zitten. De analyseresultaten, die tergend langzaam binnenlopen, tonen dat het bluswater ook bromiden en chloriden bevatte. Waren er behalve het vermelde bisphenol, polyethyleen en polypropyleen ook nog andere stoffen of produkten opgeslagen? Er heerst heel wat onduidelijkheid, Katoen Natie blijft het antwoord op alle vragen schuldig. De informatie die bij de overheid en de brandweer bekend is, is gebaseerd op uitgereikte vergunningen, niet op de werkelijke situatie in het bedrijf. Het Aktiecomitee ter Beveiliging van het Leefmilieu op de Linkeroever, kortweg ABLLO, tilt daar zwaar aan: "Er moet dringend een openbaar toxisch kadaster komen voor het havengebied op de linkeroever: een lijst met produkten, waarbij vermeld wordt waar die zich bevinden en in welke hoeveelheden."

Het gemeentebestuur blijft de inwoners ondertussen afraden om groenten en fruit met neerslag te consumeren of in de handel te brengen. Ook het visverbod blijft voorlopig gehandhaafd. Ondanks deze maatregelen, die toch duiden op mogelijke problemen, blijft de gemeente geruststellende taal spreken en betwist in het begin zelfs dat er bij de brand bisphenol is vrijgekomen. Het ABLLO heeft hier minder twijfels over, ergert zich aan de vaagheid van het gemeentebestuur en maakt zich ongerust over de gevolgen van die vervuiling. Het is erg waarschijnlijk dat het bluswater via het Vrasenedok in de Schelde terechtkomt, wat voor nog meer schade zal zorgen.

Naarmate de dagen vorderen, worden nieuwe analyseresultaten vrijgegeven. De roetneerslag blijkt ook dioxines te bevatten. "De laboratoriumonderzoeken tonen de aanwezigheid aan van dioxines, maar niet in die mate zoals die doorgaans vrijkomen bij een brand van dergelijke omvang", meldt het gemeentebestuur optimistisch. Konklusie: "er bestaat geen onmiddellijk gevaar voor de volksgezondheid of voor het vee".

Het getuigt allemaal van een wat misplaatste zorgeloosheid. Er is toch een verschil tussen "geen paniek zaaien" en "voldoende voorzorgsmaatregelen nemen"? Dioxines hebben een kwalijke reputatie. In

Nederland bestaan momenteel plannen om de normen opnieuw te verstrengen en de toegelaten dosis nog eens sterk te verminderen. Er zijn voldoende redenen om het zekere voor het onzekere te nemen, zolang er geen geruststellende analyseresultaten zijn.

Uiteindelijk blijkt dat noch voor de volksgezondheid, noch voor het vee op de weiden maatregelen werden getroffen. Niet nodig? De dioxines komen via het gras in de koe terecht, concentreren zich in het lichaamsvet van de koe én in de melk, en die melk wordt dan geconsumeerd door...

Bij de efficiëntie van het rampenplan kunnen we ook een paar vraagtekens plaatsen. In ieder geval hebben de overheden hier niet echt een goede beurt gemaakt. Hoe komt het eigenlijk dat de testresultaten zo traag binnenkwamen, en dat er zo geheimzinnig over werd gedaan? Zou meer openheid en duidelijkheid de zaak niet vooruit helpen?

Hoe luchtig en optimistisch de officiële commentaren ook waren, ze konden toch niet iedereen sussen. Zou onzekerheid over de samenstelling van een dergelijke rookpluim de overheden niet eerder moeten aanzetten tot voorzichtigheid en voorlopige maatregelen, ook als later eventueel blijkt dat het allemaal zo'n vaart niet loopt?

• Els De Geest

DE ROETNEERSLAG VAN DE BRAND BIJ KATOEN NATIE IN BEVEREN-KALLO

MALEISIË: REGENWOUD SNEUVELT VOOR HOUTEXPORT EN LANDBOUW

Bangkok, 12 augustus 1996. Bijna acht maanden, 221 dagen om precies te zijn, zijn Gilbert en Marita op weg. Het grootste deel van de voorbije maand brachten ze door in Maleisië, deze brief schrijven ze vanuit Thailand. Twee landen waar het tropisch regenwoud in snel tempo verdwijnt en waar het milieu voorlopig nog niet tot de prioriteiten gerekend wordt, hoewel de regering ons soms het tegengestelde wil laten geloven. Een bericht uit het Verre Oosten.

Het tropisch regenwoud in Maleisië herbergt een onvoorstelbare biologische rijkdom. Zo'n 8.000 soorten bloeiende planten (waaronder 800 soorten orchideeën en 2.000 soorten bomen), meer dan 200 soorten zoogdieren, 450 vogelsoorten, 90 soorten kikkers, 250 soorten reptielen, 150.000 soorten insecten... Jammer genoeg gaat dit regenwoud aan een hoog tempo tegen de vlakte, en als het kappen zo blijft doorgaan, zal het Maleisisch regenwoud tegen het einde van de eeuw tot het verleden behoren.

Nederland is de gretigste afnemer van tropisch hardhout, vooral van hout uit Indonesië of Maleisië. Nederland vraagt weliswaar een garantie dat er opnieuw aangeplant wordt, maar in de praktijk gebeurt deze heraanplant dan - als die al wordt uitgevoerd - met eucalyptus, een snelgroeende houtsoort die

om de 5 jaar kan worden gekapt, maar die de grond sterk uitput. Het biologisch leven in de eucalyptusplantages is bijzonder arm, eigenlijk bijna onbestaande. Thailand exporteert het grootste deel van de eucalyptusproduktie als papierpulp naar Japan.

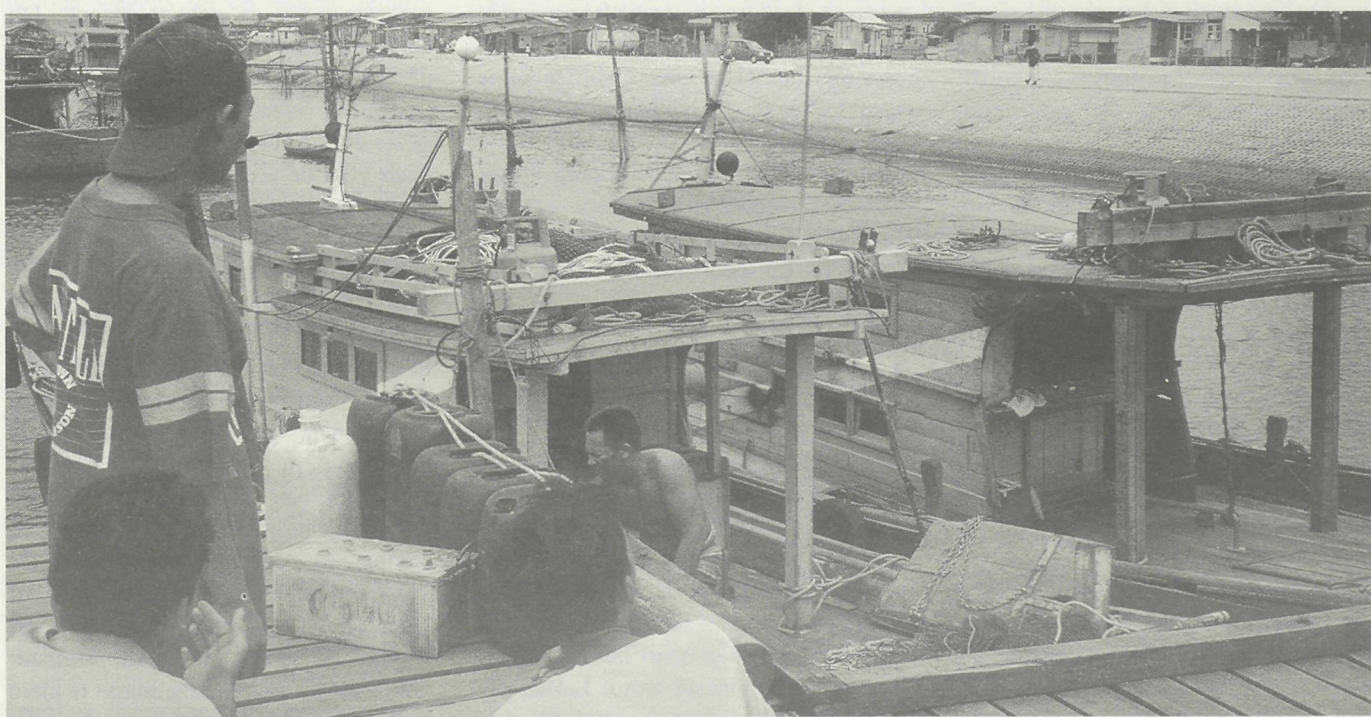
Lokale milieugroepen zouden veel liever zien dat de heraanplant gebeurt met duurzame boomsoorten zoals teak, een soort die vaak voorkomt in de oorspronkelijke bebossing. De Maleisische kranten staan bol van de artikels over deze discussie, die vooral uitgevochten wordt tussen overheid en milieubeweging. De overheid schermst met het argument dat teak 15 jaar nodig heeft om kaprijp te worden en dus economisch minder rendabel is. Ze huurde een team adviseurs in, die de "geschiktheid" en de "haalbaarheid" van zo'n heraanplant met teak moeten

onderzoeken. Het doet me allemaal sterk denken aan Vlaamse toestanden..

HOE WEST-VLAAMSE VARKENS REGENWouden VRETEN

Met een jaarlijkse economische groei van meer dan 10% behoren Maleisië en Thailand tot de snelst groeiende Aziatische economieën. Binnen afzienbare tijd zullen ze Korea, Taiwan, Hong Kong en Singapore hebben bijgeëind. Vooral Maleisië ontwikkelt zich sterk volgens het Westerse model.

Zowel in Thailand als in Maleisië is het aandeel van de landbouw in de totale economie sterk teruggelopen. Toch is in beide landen een industriële landbouw ontstaan die vooral voor de internationale markt produceert, en die zware milieuproblemen veroorzaakt, zoals insijpeling van landbouwmest-

Bezoek aan een vissersdorp in de buurt van Pulau Duyung. De traditionele houten boten worden in elkaar gezet zonder nagels. Een plan komt er ook niet bij te pas. Jonge scheepsbouwers leren alles via ervaring, de kennis wordt mondeling overgedragen.

Een straatbeeld uit de oude stad van Melakka, aan de zuidkust van het Maleisisch schiereiland.

stoffen en -zwaar giftige- pesticiden in het grondwater. In 1995 zouden zo'n kleine duizend mensen rechtstreeks vergiftigd zijn door pesticiden; 203 slachtoffers hebben het niet overleefd. En dat is dan misschien nog maar het topje van de ijsberg, want veel vergiftigingsgevallen worden niet eens gerapporteerd.

Tapioca - in Azië "cassave" genoemd - is een belangrijke component van veevoeder, vooral van voeder voor mestvarkens. Het is een goed vervangmiddel voor het dure Europese graan. In Thailand wordt cassave bijna niet gegeten; tot voor enkele jaren kende de Thaise boer het zelfs niet. Tot hij ontdekte hoe groot de Europese appetijt was... In het arme noordoosten van het land telen momenteel een half miljoen boerenfamilies cassave op de ontboste heuveltoppen.

Ongeveer 85% van de geteelde cassave gaat naar Nederland, Duitsland en België. Sedert 1982 wordt de Europese markt beschermd (omdat Europa zelf met een overproductie van voedergrassen te kampen heeft) en zoekt

Thailand extra afzetmarkten.

Omdat de Thaise boeren hun goede landbouwgronden voor de rijstkultuur willen reserveren, ontbossen ze voor de cassave de "droge" heuveltoppen. Nu de vraag daalt, worden die heuveltoppen niet herbebost, maar blijven ze er kaal bijliggen. En vallen ze ten prooi aan wind en regen.

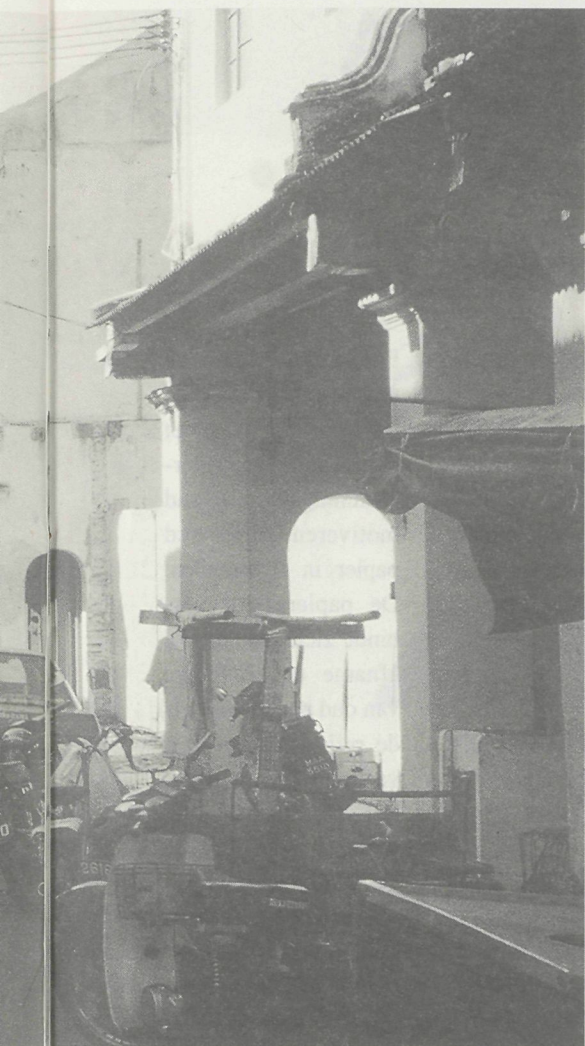
Van de oorspronkelijke bossen - ooit 305.000 vierkante km groot - blijft momenteel nog zo'n 150.000 vierkante km over. En ieder jaar verdwijnt weer 5.000 vierkante km...

EKONOMISCHE VERSUS EKOLOGISCHE DRAAGKRACHT

Als in Maleisië voor iedere nieuwe baby wat bomen zouden worden geplant, zou dat misschien al een begin zijn van herbebossing... In zowat heel Azië probeert men de bevolkingsaan-groei in te perken met allerlei middelen, in Maleisië gebeurt net het omgekeerde. In Indonesië wordt het straatbeeld overal gedomineerd door affiches met de slogan 'twee is genoeg'. In

China mogen de Han-Chinezen één kind op de wereld zetten. Als ze er meer willen, moeten ze daar wel heel veel geld voor over hebben. Abortus is toegestaan tot de achtste maand. Dit heeft allemaal tot doel op lange termijn de situatie van de bevolking te verbeteren (beter eten, beter wonen, betere gezondheidszorg). Een nobel doel, maar voor de arme bevolking zijn kinderen nog steeds de enige sociale zekerheid. En voorlopig faalt de geboortenbeperking nog maar al te vaak... Een duurzame oplossing is nog niet in zicht.

In Maleisië ziet men de zaak helemaal anders. Daar is de slogan eerder "twee is niet genoeg". De regering wil de bevolking (in 1994 zo'n 19 miljoen) tegen het jaar 2100 verviervoudigen. Dus krijgen de Maleisiërs voortdurend campagnes over zich heengestort. De kranten blokletteren dat tegen 2020 het "magische getal" van 32 miljoen zal worden gehaald. De Eerste Minister vreest dat de interne afzetmarkt te klein is voor de sterk groeiende Maleisische economie. 't Is maar hoe je het bekijkt.

ONDERTUSSEN IN BANGKOK...

Ook Thailand blijft niet van milieuproblemen gespaard. Neem nu Bangkok: een stad met 6 miljoen inwoners en 3 miljoen wagens op de wegen. Iedere dag komen er opnieuw 1.000 bij. Steeds meer handelaars, buschauffeurs, politieagenten,... wagen zich niet meer op straat zonder stofmasker, en 50% van die agenten worden behandeld voor ademhalingsproblemen (ze hebben zelfs een gespecialiseerd ziekenhuis). Gelukkig voor Thailand staat Bangkok nog niet in de "top vijf" van de meest vervuilde steden in Azië; die twijfelachtige eer valt te beurt aan Delhi, Xian, Beijing, Calcutta en Shenyang.

De Wereldbank heeft berekend dat de vervuiling van Bangkok de Thaise staat jaarlijks (onrechtstreeks) 60 miljoen frank kost.

Het probleem is niet nieuw, maar werd in mei 1995 "brandend aktueel" toen de Thaise koningin Europa bezocht en er te horen kreeg dat de Europeanen die Bangkok bezochten hun kinderen liever thuislieten, juist omwille van die luchtvervuiling. Vooral kinderen onder

de 12 jaar blijken er gevoelig voor te zijn. Het bestrijden van de vervuiling werd plots een "prioriteit". Volgens de Jakarta Post van 28 mei 1996 wordt de vervuiling veroorzaakt door het verkeer en door het stof van de talrijke bouwerven. De Project Manager of Engineering van Bangkok Transit System Corp. Ltd. stelt dat de vrachtwagens hun wielen moeten laten afspuiten als ze de bouwwerf verlaten, en hun lading vuil of bouwafval moeten afdekken. Dat zal de stofhinder al aanzienlijk beperken... Een drastische

maatregel? Waarschijnlijk zal nog wel iets meer nodig zijn om Bangkok uit haar ademnood te helpen.

• **Gilbert Verbeken**
en **Marita Bergman**

MALEISIË

Een land vlak boven de evenaar, voor meer dan de helft bedekt met dichte, tropische wouden, gevoed door overvloedige regens. Landinwaarts heuvels en bergketens, aan de kustvlaktes. De federatie Maleisië bestaat uit het schiereiland Maleisië, dat grenst aan Thailand, en de staten Sabah en Sarawak, die tegen Indonesië aangevlijd liggen. Samen zijn ze goed voor 329.750 vierkante kilometer.

Maleisië is een amalgaam van godsdiensten en kulturen. Goed 50% van de bewoners van dit kleurrijke land zijn Maleisiërs. Zo'n 33% zijn Chinezen, de andere bevolkingsgroepen zijn Indiërs en etnische minderheden, die het niet bepaald gemakkelijk hebben om zich te handhaven.

De Maleisiërs zijn hoofdzakelijk islamieten; de islam is ook de officiële godsdienst. De meeste Chinezen zijn boeddhisten (18%) of taoïsten (22%); de Indiërs zijn hindoes. Een kleine minderheid (7%) is kristen.

De Maleisische economie is exportgericht. De meeste Maleisiërs zijn landbouwers, of werken in de ambtenarij of het leger. De Chinezen zijn eerder actief in de handel, de industrie of de mijnbouw; Indianen in rubberplantages of vrije beroepen. Rubber was, samen met tin, een van de traditionele exportprodukten, maar deze twee worden hoe langer hoe meer verdrongen door olie en industrieel geproduceerde goederen. Ook hout is een exportprodukt: Maleisië is de belangrijkste uitvoerder ter wereld van tropisch hout. Deze houtexport zorgt, samen met de landbouw, voor dramatische ontbossing.

Gedurende de laatste jaren zijn organisaties voor mensenrechten en milieubescherming steeds aktiever geworden. Heel wat akties werden op touw gezet rond voedsel, huurovereenkomsten, handel,... Sahabat Alam (Friends of the Earth) voerde samen met etnische minderheden in Sarawak campagne tegen de vernietiging van het woud; ze verhinderden met blokkades het vertrek van ladingen hout. De campagne kreeg heel wat media-aandacht. De aktie viel niet overal in goede aarde: in augustus 1991 veroordeelde een rechter in Sarawak acht aktievoerders tot negen maanden gevangenisstraf.

Bron: The World - A Third World Guide 1995/1996. ITeM, Instituto Del Tercer Mundo.

EKOTAKS OP PAPIER: TERUG VAN WEGGEWEEST?

Na herhaald uitstel moet de Opvolgingskommissie voor de ekotaks uiterlijk op 31 oktober advies uitbrengen over de ekotaks op papier. Het ontwerp van de Opvolgingskommissie lag eind augustus, begin september ter advisering voor aan de Mina-Raad. Een algemene konsensus tussen de partners was er echter niet bij.

Op 7 maart 1996 kreeg de Opvolgingskommissie nog maar eens tijd voor een bijkomend onderzoek rond de ekotaks op papier. Besluit van het onderzoek: de ekotaks is niet uitvoerbaar, omdat het gehalte aan gerecycleerde vezels in papier niet te controleren is. Bij de oorspronkelijke ekotaks werd voor bepaalde papiersoorten een minimumpercentage gerecycleerde vezels opgelegd. Het doel was: gebruik en afzet van gerecycleerde vezels stimuleren. De Opvolgingskommissie wil nu verder onderzoeken of de bestaande ekotaks niet kan worden omgevormd om vraag en aanbod van papier te bevorderen. Konkreet zou dit dan

moeten uitlopen op een samenwerkingsakkoord tussen de federale en de gewestelijke regering, om een terugname- en recyclageplicht van oud papier te regelen. Hiermee wijkt de Opvolgingskommissie duidelijk af van het oorspronkelijk idee om specifieke recyclagegehalten per papiersoort op te leggen. De Mina-Raad reageerde verdeeld.

Om de afvalberg te verminderen stelt de Opvolgingskommissie een dubbele strategie voor: het gebruik van gerecycleerde vezels stimuleren, en de inzameling en recyclage van oud papier verhogen. Terwijl het eerste luik gaat over productnormen (aangrijpingspunt van de ekotaks), wat onder federale bevoegdheid valt, gaat het tweede over het afvalbeleid; dat is dan weer regionale bevoegdheid. De MinaRaad onderstreept dat het de taak is van de bevoegde overheden om elk op hun terrein een instrumentarium uit te bouwen, en de zaken dan goed af te stemmen. Beide aanknopingspunten zijn daarin

komplementair. Zij kunnen onmogelijk als alternatief naar voor geschoven worden. Vanuit de hoek van het VEV, NCMV en de BB is men het niet eens met dit laatste. Voor hen is de tweede strategie prioritair. Meer nog, men weigert een aanpak via de ekotaks om principiële en praktische redenen.

GEBRUIK VAN GERECCYCLEERDE VEZELS

De uitvoerbaarheid van de ekotaks blijft ook na verder onderzoek van de Opvolgingskommissie twijfelachtig. Het blijkt onmogelijk om via laboratoriumproeven ondubbelzinnig het gehalte aan gerecycleerde vezels in papier te bepalen. Daarover zijn de experts het blijkbaar eens. Wat de boekhoudkundige controle - analoog aan de certificering voor bepaalde producten - betreft, zijn de meningen eerder verdeeld. De Mina-Raad vindt het daarom voorbarig definitief uitspraak te doen over de uitvoerbaarheid van de ekotaks. Pas als blijkt dat een sluitend controle-

systeem niet mogelijk is, moet de Opvolgingskommissie onderzoeken op welke manier de federale overheid via andere instrumenten de basisdoelstelling van de ekotaks kan realiseren.

INZAMELING EN RECYCLAGE VAN OUD PAPIER

Om de papierkringloop te sluiten is de afzet van gerecycleerde vezels niet genoeg; ook de inzameling van oude vezels is nodig. Beide maatregelen vullen elkaar aan. Het bevorderen van inzameling en recyclage van oud papier maakt onderdeel uit van het afvalstoffenbeleid en is daarom een gewestelijke bevoegdheid.

Uit gegevens van OVAM blijkt dat ondanks alle inspanningen nog een behoorlijk percentage recupereerbaar papier (12%) in onze huisvuilzak terug te vinden is. Vandaar dat hogere doelstellingen voor de inzameling nodig zijn. De Mina-Raad verwacht dat dit binnenkort op punt zal worden gezet via het Uitvoeringsplan papier van OVAM.

Een terugnamegarantie tegen nulprijs door de papiersektor moet gemeenten en interkommunales blijvend motiveren om oud papier in te zamelen. De papiersektor verbindt zich dan tot de afname en recyclage van oud papier, ook als de prijs voor de afzet van oud papier negatief wordt. Met die terugnamegarantie zou de papiersektor zijn verantwoordelijkheid opnemen én meteen wordt dan ook het principe "de vervuiler betaalt" toegepast. VEV en NCMV kunnen zich wel scharen achter een systeem met afnamegarantie, maar een systeem met een nulprijs lijkt hen overbodig. De kosten die vermeden worden, zouden ook in periodes van negatieve prijzen een incentive blijven vormen. Een kostprijsvergoeding voor selectieve inzameling is volgens VEV en NCMV helemaal niet wenselijk.

• Marion Géron

NIEUW

PROCTER & GAMBLE

brengt

ARIEL

Dash

futur

Deze kwaliteitsproducten voor de toekomst zijn ontwikkeld om nog beter aan de behoeften van de verbruiker te beantwoorden en met zorg voor het milieu.

Door gebruik te maken van technologisch speciaal ontwikkelde processen en grondstoffen, is er 25% bespaard op de ingrediënten, 30% op de verpakkingsmaterialen en wordt er aanzienlijk minder energie verbruikt in vergelijking met gewone producten.

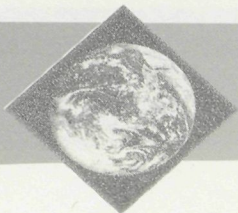
Duidelijke gebruiksinstructies met aangepaste doseersystemen helpen overdoseringen te vermijden.

Dit is een concreet voorbeeld van de milieubeleidslijnen die Procter & Gamble volgt bij elke productvernieuwing.

**Dit milieubeleid geldt voor alle producten
van Procter & Gamble :**

**o.a. Ariel • Dash • Dreft • Lenor • Vizir • Mr. Proper
Viakal • Pampers • Always • Demak'Up • Tempo
Pantene • Vicks • Pétrole Hahn • Oil of Olaz
Head & Shoulders • Camay**

KIEZEN VOOR BIOLOGISCH GETEELDE PRODUCTEN

Wat is duurzame landbouw? Bestaat die in ons land al? Kunnen we als konsument de landbouwproductie een duw in een duurzame en biologische richting geven? En waar kunnen we als konsument daarvoor terecht? Vragen waarop Bond Beter Leefmilieu in een nieuwe brochure tracht te antwoorden.

België telt ruim 200 landbouwbedrijven die niet kiezen voor industriële landbouw, maar voor een duurzaam alternatief. Zowat de helft van die biologische landbouwers bewerken Vlaamse grond. Alle bedrijven samen zijn goed voor 3.400 hektaren, 740 ervan liggen in Vlaanderen. Nog niet veel, zul je zeggen, maar elke dag komen er boeren bij die inzien dat de gangbare landbouw uiteindelijk zichzelf onmogelijk zal maken. Ze schakelen konsekwent over op biologische landbouw. Elk jaar komen er zo vijf tot tien procent bedrijven bij.

VAN BIOBOER TOT VOEDINGSWINKEL

In Vlaanderen vinden we de bioboeren vooral in de vollegrondsgroententeelt. Daarnaast zijn er ook gemengde bedrijven met akkerbouw, grovegroententeelt en melkvee. Ten slotte vinden we ook nog enkele hooggespecialiseerde biologische bedrijven in de fruitteelt, de

champignonteelt en de glasteelt. Daarnaast zijn nog eens 160 verwerkende bedrijven en verdelers actief in de biosektor, met grote verwerkende bedrijven zoals Soubry (deegwaren), Alpro (soja), Gervais (zuivel) en Mik (zuivel). In de distributie is bijvoorbeeld de tuinbouwveiling Brava van Zellik actief in de verdeling van bioproducten. Ook sommige supermarkten nemen biologisch geteelde groenten op in hun gamma. Delhaize spant de kroon met een ruim aanbod groenten, fruit, aardappelen, zuivel, deegwaren, brood, enz.. Ook in GB en Colruyt vind je een beperkt assortiment biologische groenten. Deze verkooppunten worden hoofdzakelijk bevoorradt door een honderdtal gecontroleerde biologische bedrijven in Vlaanderen; een deel van de producten wordt geïmporteerd. Daarnaast zijn er natuurlijk nog de plaatselijke natuurvoedingswinkels, die een brede waaier bioproducten aan de man/vrouw brengen.

BIOLOGISCHE GROENTENTEELT...
DENK MAAR NIET DAT 'T
GEMAKKELIJK IS !

RECHTSTREEKSE VERKOOP

Een aantal producenten verkoopt verantwoorde landbouwproducten aan huis. Het "groentenabonnement" (zie kader) is een interessante formule. Hiervoor stelt de boer of de groothandel zelf een pakket samen dat bestaat uit de seizoengroenten die op dat moment beschikbaar zijn. De brochure "Naar een duurzame landbouw" geeft een overzicht van alle adressen waar je terecht kan. Groentenabonnement, thuisverkoop, markt en boerenmarkt maken de keten tussen producent en konsument kleiner. Dat heeft niet alleen voordelen voor het milieu door de beperking van het transport: zowel boer als klant kunnen ook een betere prijs krijgen. Voor de boer betekent het een extra inkomen, en de konsument krijgt zijn biologisch geteelde fruit en groenten aan een interessantere prijs dan in de warenhuizen of natuurvoedingswinkels.

WAT IS BIOLOGISCH : DE KONTROLE WERKT !

Ondanks alles bestaan er nog heel wat vooroordelen tegenover biologisch geteelde groenten. Je kent het verhaaltje wel: in warenhuizen verzamelen ze al het gekneusde fruit en alle verlepte groenten en zetten er een bordje 'biologisch gekweekt' op... Larie en apekool, natuurlijk. Al is het wel zo dat de geloofwaardigheid van de biologische landbouw staat of valt met een degelijke controle. De konsument, die een meerprijs betaald voor biologische producten, moet er ook absoluut op kunnen vertrouwen dat de gekochte producten werkelijk biologisch geteeld zijn, zonder bestrijdingsmiddelen of kunstmest.

We kunnen je geruststellen: dat controlesysteem bestaat en het werkt. De erkenning van de biologische landbouwmethode door de Europese Gemeenschap in 1991 voerde de wettelijke bescherming in van de term 'biologisch'. Er is een strikt lastenboek van kracht en er werd een eenvormig controlesysteem ingevoerd.

In België is het ministerie van Landbouw verantwoordelijk voor de controle op de biologische landbouw, maar zij heeft die opdracht uitbesteed

aan de vzw Blik (Ecocert in Wallonië). Produkten uit de biologische landbouw zijn herkenbaar aan het logo 'Biogarantie'. Het gaat hier om één duidelijk label dat geldig is voor het hele land. Dat maakt de keuze van biologisch geteelde producten voor de consument heel gemakkelijk.

• DJ/SC/WS

Voor meer info:

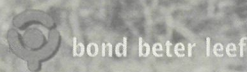
Vereniging voor Ekologische Leef- en Teeltwijze (VELT), Uitbreidingsstraat 392c, 2600 Berchem, tel. 03/281.74.75. en fax 03/281.74.76.

Willy Schuyesmans en Stefaan Claeys, "Naar een duurzame landbouw". BBL, september 1996, ISBN 90-72437-19-5.

Deze brochure is verkrijgbaar op het BBL-sekretariaat (100 frank plus verzending). BBL, Overwinningstraat 26, bus 11, 1060 Brussel, tel. 539.22.17, fax 539.09.21.

Naar een duurzame landbouw

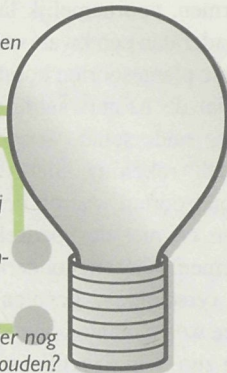
Wat is duurzame landbouw? Waar vind ik biologische producten? Is de controle wel waterdicht? Antwoord op deze en andere vragen in de BBL-brochure "Naar een duurzame landbouw".

ZET HET LICHT OP GROEN MET PHILIPS QL LIGHTING

QL Lighting is een revolutionair lichtstelsel dat steunt op inductieverlichting, de combinatie van electro-magnetische inductie en gasontlading.

- In een QL lamp ontbreken gloeidraden of elektroden, een eerste besparing en milieuvriendelijke oplossing.
- Een QL lamp haalt een levensduur van 60.000 uur of liefst 60 x langer dan een gewone gloeilamp.
- Een QL lamp is volledig onderhoudsvrij en 100% betrouwbaar.
- Een QL lamp is geschikt voor binnen- en buitenverlichting.

Wilt u weten wat Philips Lighting verder nog allemaal doet om ons milieu groen te houden?

Stuur deze coupon terug naar **Philips Lighting**, Tweestationsstraat 80, 1070 Brussel. Dan ontvangt u heel binnenkort de Engelstalige brochure «Philips Lighting and the Environment»

Naam: _____
Adres: _____
Postcode: _____ Plaats: _____

Let's make things better.

Philips Lighting

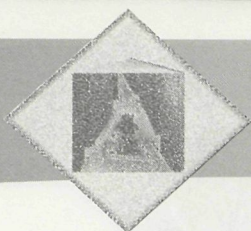
PHILIPS

HET GROENTENABONNEMENT ... WEKELIJKS VERS OP JE BORD

In Nederland maakt het al een tijdje opgang, maar ook bij ons is het groentenabonnement al verkrijgbaar. Waar gaat het om? De consument krijgt elke week een pakket biologisch geteelde groenten geleverd. Hij kan kiezen tussen een groot of een klein pakket. Dat wordt samengesteld door de boer zelf of door de groothandel. Het bestaat uit de seizoensgroenten die op dat moment beschikbaar zijn. Doorgaans kan het op een vaste dag in de week afgehaald worden. De klant betaalt bij afhaling vooruit voor de volgende week. Juist door de abonnementsformule is de prijs vrij gunstig in vergelijking met los gekochte biologisch geteelde groenten. In Nederland is deze formule op korte tijd een succes geworden. Natuurwinkels verkopen daar elke week zo'n zesduizend groentenpakketten. Daarnaast zijn er nog talrijke biologische bedrijven die hun pakketten rechtstreeks aan de klant aanbieden. Ook in Vlaanderen kan je nu al in twee biologische landbouwbedrijven terecht voor een wekelijks groentenabonnement.

Oost-Vlaanderen (omgeving Gent-Deinze), De Wassende Maan, Beekstraat 35, 9800 Astene-Deinze. Tel. 09/386.82.14.
Antwerpen (omgeving Turnhout-Merksplas), Widar (Staf Bordeyne), Lipseinde 43, 2330 Merksplas. Tel. 014/63.44.46.

NIEUWE BOEKEN

Aanleg en ontwikkeling van natuurlijke wegbermen

Uitgave van LBL Utrecht en Informatie- en Kenniscentrum IKC Natuurbeheer te Wageningen, tel. 00.31.31.747.48.01, 1996, 50 p., te bestellen als IKC-rapport C-5.

Deze Nederlandse leidraad is gericht op de aanleg en ontwikkeling van natuurlijke bermen, voornamelijk langs wegen. Niet minder dan een kwart van het aantal zeldzame plantensoorten komt in bermen voor, zodat de natuurwaarde van bermen niet mag onderschat worden. De leidraad houdt rekening met de verschillende grondsoorten waarop de bermen voorkomen en met de voedseltoestand van de bermen. Naast het onderhoud om de berm te verschromen, bepalen beide factoren mee welke planten op de berm te zien zullen zijn. Een degelijke wetenschappelijke brochure.

Eenvoudig natuur

Uitgave van Aminal, afdeling Natuur en De Wielewaal vzw, Turnhout, tel. (014)41.22.52, 1996, 8 projectfiches plus inleiding.

De fiches, bijeengebracht in een kleurige kaft, zijn hoofdzakelijk bestemd voor de gemeenten, maar zijn ook nuttig voor alle andere geïnteresseerden. Je komt te weten wat de gemeente kan doen voor bescherming van amfibieën, hagen, houtkanten en knotbomen, aanplant en beheer van bos, natuur in de verstedelijkte omgeving, natuurlijke inrichting en beheer van waterlopen, natuurvriendelijk wegbermbeheer, kleinschalige waterzuivering en natuur rond de boerderij.

De Maas natuurlijk ?! : aanzet tot een grootschalig natuurontwikkelingsproject in de Grensmaasvallei

Kris Van Looy en Geert De Blust, Instituut voor Natuurbehoud, Brussel, tel. (02) 558.18.11, 1995, 123 p., genaaid, ISBN 90-403-0049-6, 450 fr, boekhandel

De natuurlijke structuur van Vlaanderen wordt in belangrijke mate gedragen door de hoofdassen van de grote rivieren. De Grensmaas biedt de mogelijkheid om een groot natuurontwikkelingsproject te realiseren. Het Instituut beschrijft een aantal wetenschappelijk onderbouwde keuzemogelijkheden, met telkens een specifiek streefdoel voor de gewenste of haalbare natuur.

De ontbrekende schakel tussen privé- en openbaar vervoer : nieuwe vormen van mobiliteit in België

Uitgave in opdracht van Koning Boudewijnstichting, Brussel, tel. 02/511.18.40, uitgevoerd door Langzaam Verkeer, 1996, 112 p., ISBN 90-5130-203-7, boekhandel.

Het Belgisch verkeersbeleid heeft in het verleden teveel de verschillende vervoerswijzen tegen elkaar uitgespeeld. De aanpassing van het openbaar vervoer aan specifieke situaties in landelijke gebieden, verplaatsingen 's avonds of tijdens het weekeinde hebben te weinig aandacht gekregen. Deze publikatie wil daarom ingaan op de komplementariteit van de verschillende vervoerswijzen, wat de sleutel is tot een vernieuwde mobiliteit. Bevat een selectie van een 20-tal fiches met vernieuwende initiatieven uit binnen- en buitenland.

Verzuring en broeikas-effect

Gerda Dinkelmann, uitgeverij Jan van Arkel, Utrecht, 319 p., genaaid, ISBN 90-6224-363-0, 45 gulden, boekhandel.

De auteur analyseert in dit werk het Nederlandse beleid inzake luchtverontreiniging van de periode 1970-1994. Zowel het thema verzuring als het thema broeikas-effect brachten grote veranderingen in het toen geldende beleid. De auteur zoekt antwoorden op vragen als: hoe kwamen deze problemen destijds op de politieke agenda? Welke rol speelde de milieubeweging bij de agendering? Wat deden de onderzoekers, de beleidsadviseurs en de beleidsmakers zelf?

Infofolder geluid-lawaai

Info Jeugd Nationaal, Antwerpen, tel. (03) 231.07.58, 1996, 35 p., 100 fr.

De infofolder lawaai bevat vooral een korte samenvatting van de wetgeving i.v.m. geluidshinder. De gevolgen van lawaaihinder voor de gezondheid worden beknopt omschreven. De folder geeft ook tips voor als je naar de rechtbank wil stappen.

De groene Wegwijzer 96-97 : meer dan 5000 adressen

Uitgave van Idea, Arnhem, tel. 00.31.26.445.90.65, 1996, 264 p., ISBN 90-55-99-0248, 450 fr, boekhandel.

Deze adressengids van mens- en milieuvriendelijke organisaties, verenigingen en bedrijven in Nederland is aan zijn vierde editie toe. Voor wie alles wil weten over verven, afval, groene stroom, hennepkleding, datacommunicatie, kinderen krijgen in de jaren negentig, de mondiale gemeente, de deelauto, Lets, alternatieve geneeswijzen in Nederland...is dit een must.

DE MILIEUBIBLIOTEEK VAN BBL

De milieubibliotheek is open **elke maandag en dinsdag van 9 tot 12 en van 14 tot 17 uur**. Op woensdag enkel op afspraak. Je kan er meer dan 13.000 boeken en 300 tijdschriften inkijken, er wordt echter niets uitgeleend. Beperkte dokumentatieaanvragen, zoals kopieën van tijdschriftenartikels uit de Temalijst, worden opgestuurd tegen 5 frank per kopie.

De boeken en rapporten die hier worden voorgesteld, zijn gewoonlijk niet bij de Bond Beter Leefmilieu te verkrijgen. Ze zijn wel te bekijken in onze uitgebreide milieubibliotheek. Nagenoeg alle Nederlandse uitgaven kan je bestellen bij: MilieuBoek Postbus 18169 • NL-1001 ZB Amsterdam • 020/624.49.89. • MilieuBoek heeft een Belgisch rekeningnummer.

Je kan steeds publikatielijsten van bepaalde thema's aanvragen (100 frank per thema en 10 frank per blad).

De wortels van ons bestaan

Uitgave Alternatieve Konsumenten Bond, Amsterdam, tel. 00.31.20.686.33.38, 1996, 128 p., genaaid, ISBN 90-801791-5-9, boekhandel.

Over het verlies aan biodiversiteit in de wilde planten- en dierenwereld lezen we regelmatig. Dit boek heeft het echter uitsluitend over het verlies aan biodiversiteit in landbouw en voeding, en gaat uitgebreid in op de oorzaken en gevolgen hiervan. In 1980 bijvoorbeeld vaagde de Europese unie 1500 variëteiten van 23 gewassen in één keer weg. Het boek besluit met aanbevelingen voor beleidsmakers en tips voor consumenten, die ons op weg moeten zetten om de rijke verscheidenheid op het land en op ons bord terug te vinden.

Gedragverandering ter vermindering van het autogebruik

E. M. Steg, Proefschrift Rijksuniversiteit Groningen, tel. 00.31.70.319.88.13 bij Linda Steg, 206 p., ISBN 90-367-0572-X, 35 gulden, boekhandel.

Dit proefschrift is een theoretische analyse en empirische studie van probleembeef, verminderingsbereidheid en beoordeling van beleidsmaatregelen. De studie bevat een algemeen luik rond autoverkeer en (vermindering van) autogebruik. Daarnaast gaat de auteur uitgebreid in op de resultaten van meer dan 500 interviews en groepsdiskussies met meer dan 300 autogebruikers.

The feasibility of ecological taxation

Aggie Paulus, Maklu uitgevers, Antwerpen, 1995, 313 p., genaaid, ISBN 90-6215-502-2, 1950 fr., boekhandel.

Dit Engelstalig werk biedt achtergrondinformatie voor het gebruik van ekotaksen. Twee benaderingen komen aan bod: enerzijds de louter ekologischer benadering en anderzijds de combinatie van ekologischer bekommernissen met fiskale en andere doelen. De Nederlandse situatie rond milieutaksen wordt onder de loep genomen.

Loslopend wild: regelgeving voor een veilig en milieuvriendelijk kamp

Uitgave van de Koning Boudewijnstichting, Brussel, tel. (02) 511.18.40, 1996, 248 p., genaaid, ISBN 90-5130-213-4, 200 fr, boekhandel, ook milieuwerkdoos voor op kamp beschikbaar.

Dit handige werk biedt meer dan alleen richtlijnen voor een milieuvriendelijk kamp: tips over aansprakelijkheid en verzekeringen, rechten en plichten, veilig-

heid en ongevallen,... In bijlage krijg je dan nog EHBO-technieken, een voorbeeld-politiereglement voor kampplaatsen, en dies meer. Een handige gids voor een knap prijsje. Bij de Afdeling Jeugdwerk van het Vlaams ministerie verscheen ook nog het gloednieuw Repertorium Kampeercentra, tel. (02) 507.41.45.

Wat met het milieu? Milieuwijzer voor de houtsector

Uitgeverij die Keure, tel. (050)33.12.35, 1996, 63 p., ISBN 90-6200-891-7, 750 fr, boekhandel.

Deze milieuwijzer voor de houtsector bestaat uit vier delen. Eerst een theoretische beschrijving van Vlare, aansprakelijkheid voor milieuschade en wetgeving

rond heffingen en subsidies. In het laatste deel komt de praktische kant van de milieuwetgeving op de proppen. Andere aspecten zoals milieukommunikatie komen in dit werk niet aan bod.

De natuurrijke tuin

De Kleine Aarde, Bostel, tel. 00.31.41.168.49.21, 1995, 64 p., ISBN 90-6454-290-2, 13 gulden, in boekhandel, Wereldwinkel.

Leuke uitgave in de reeks ekologischer alternatieven van de Kleine Aarde. In een notedop geeft dit gidsje aan hoe je een natuurrijke tuin kan aanleggen. Met de nadruk op houtrijke tuinen, het bloemrijk grasland, akkertuinen, water in de tuin, kalkhellingen en muurtjes, dieren en beestjes e.a.

• Martine Langen

• Aanwinstenlijst van de milieubibliotheek •

De stapel boeken en andere literatuur die maandelijks de bibliotheek van de Bond Beter Leefmilieu bereiken, blijft onophoudelijk groeien. Om de rubriek **Boek en Milieu** overzichtelijk te houden bespreken we voortaan slechts een **selectie**.

Een **volledig overzicht** van nieuw materiaal vind je voortaan in de **Aanwinstenlijst**, een tweemaandelijks publiekatie van het dokumentatiecentrum van de Bond Beter Leefmilieu, Indocel vzw.

Je kan je eenvoudig telefonisch of via onderstaande bon abonneren. Ons telefoonnummer is 02/539.22.17. En dit ons adres: BBL, Indocel vzw, Overwinningsstraat 26 bus 11, 1060 Brussel.

- ☐ Ik wens een abonnement op de Aanwinstenlijst en stort 600 frank (lidverenigingen betalen slechts 400 frank) op rekeningnummer 001-1475409-18 van BBL, Overwinningsstraat 26, 1060 Brussel.
- ☐ Ik wens eerst een proefnummer te ontvangen van de Aanwinstenlijst

Naam :

Straat & nr.:

Postnr. & Gemeente :

THEMALIJST: BEDRIJVEN EN MOBILITEIT

- Tijdschriftenartikels -

Vervoersmanagement heeft zin: grootste successen geboekt bij (semi)overheid
In Milieumagazine, 1996 nr.5, p.10-17

Verkeersveiligheid en energiegebruik bij ondernemingen
In Verkeerskunde, 1995, nr.6, p.16-18

Bedrijfsparkeren en mobiliteit
In Verkeerskunde, 1993, nr.9, p. 47-51

Milieuvervuiling door zakelijk verkeer kan flink omlaag
In Verkeerskunde, 1992, nr.10, p.34-36

Vervoersmanagement op maat voor bedrijven en diensten
In Langzaam Verkeer info, 1993, nr. 15, p.17-19

Gebruik lease-auto aan banden?
In Verkeerskunde, 1994, nr. 7-8, p.16-19

**Vervoerskosten bij bedrijven: ééncent-
ves of rationeel beheer?**
In Verkeerskunde, 1995, nr.3, p.40-43

Sabena, het eerste bedrijfsvervoerplan in Vlaanderen

In Langzaam Verkeer info, 1993, nr.16, p.11-15

Auto, boulot, dodo? : bedrijfsvervoerplannen in Vlaanderen

In Arbeid en Milieu, 1994, nr.2, p.13-19

Bedrijf, bereikbaarheid en beleid

In Verkeerskunde, 1991, nr.4, p. 40-45

- Boeken en rapporten -

Werken met de fiets

Uitgave Ministerie van Verkeer en waterstaat, Den Haag, 1992

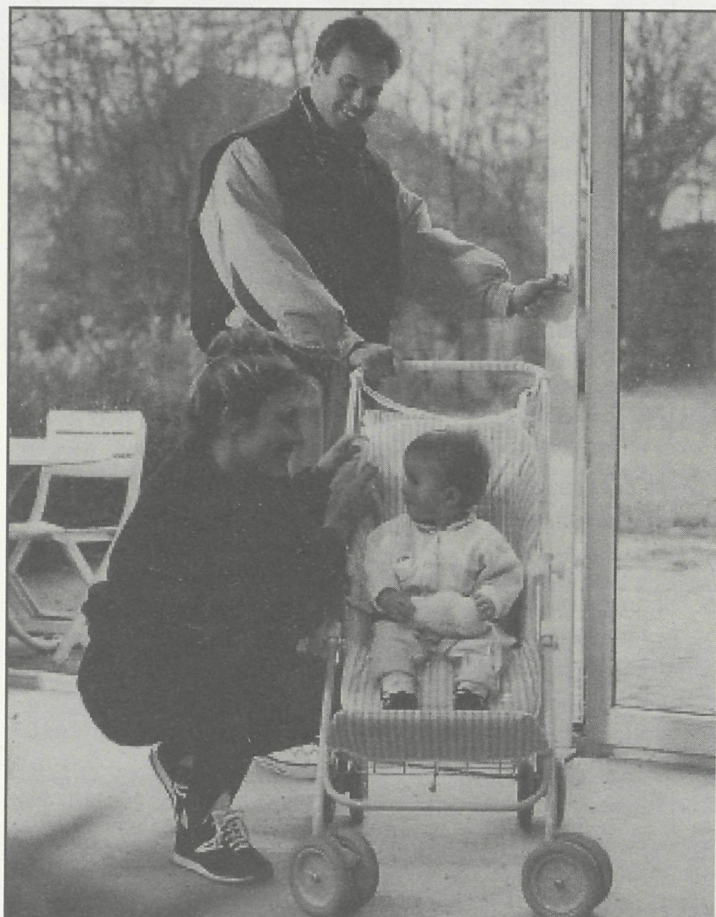
Dossier: de zaak van de zakenauto: hoe zes mensen onder hun auto van de zaak uitkwamen

Uitgave Stichting Natuur en milieu, Utrecht

Bedrijfsvervoerplannen: referaten colloquium 28 maart

Uitgave Ministerie van de Vlaamse gemeenschap, Brussel, 1994

Mijn spaargeld spaart de wereld.

Netwerk steunt projecten die werk willen maken van een beetje mens- en milieuvriendelijke wereld. Konkreet zet Netwerk zich in voor integratie, voor ondernemen op menselijke maat, voor alfabetisering, milieubeheer, emancipatie en noem maar op.

Netwerk haalt z'n fondsen voornamelijk uit het Krekelsparen, de bekende spaarformule in samenwerking met de ASLK. Voor iedere frank ingelegd op een Krekelspaarrekening beloont de ASLK Netwerk met een extra vergoeding van minimum 1%.

Maatschappelijk engagement is niet nieuw voor de ASLK: het maakt wezenlijk deel uit van haar beleid. Dat bewijst ze eens te meer met deze nieuwe ethische beleggingsformule: de Termijnrekening met Krekel-Certificaat. Daarmee blijft de ASLK de bank die kleur bekent.

krekelsparen

STAAT UW VUILNISZAK AL OP DIEET?

De afvalberg groeit nog steeds. Maar samen kunnen wij daar iets aan doen. Kiest u voor duurzame en afvalarme aankopen, dan voorkomt u al véél afval. Verder halveert u de inhoud van uw vuilniszak door te sorteren en recy-

clage te stimuleren. Groente-, Fruit- en Tuinafval wordt compost. Papier, glas, blik en zelfs een deel van het klein gevaarlijk afval worden gerecycleerd voor een tweede leven. Met uw verkoopbare kleding, speelgoed, boeken en buikbaar grof vuil (meubels, radio's, t.v.'s...) kunt u terecht bij de kringloopcentra. Zo verkleinen wij samen de afvalberg.

De OVAM stimuleert projecten, geeft informatie, stippelt mee het beleid uit... kortom, helpt u op weg naar een afvalarme, leefbare planeet.

SAMEN ZETTEN WIJ UW VUILNISZAK OP DIEET !

OPENBARE AFVALSTOFFENMAATSCHAPPIJ VOOR HET VLAAMSE GEWEST
KAN. DE DECKERSTRAAT 22-26 · 2800 MECHELEN
TEL. 015/20.83.20 · FAX 015/20 32 75

Oikos

een nieuw tijdschrift
milieu • cultuur • politiek

De ecologische crisis zet de samenleving voor nieuwe uitdagingen. In deze gejaagde en vluchtige tijden wil *Oikos* daar grondig op ingaan. *Oikos* verschijnt vier keer per jaar.

Oktober 1996

Een gratis proefnummer

Is een groen kapitalisme mogelijk? Jean-Paul Deléage over de verhouding tussen groen en geld.

Nieuwe risico's in de post-traditionele samenleving. Dirk Diels schetst wat voor soort sociale zekerheid daarbij past.

Democratie, milieu en verlangen. Harry Kunneman over het spanningsveld tussen ecologie en democratie

En verder:

'In de ban van de ring': een ecologisch manifest? • Hoe groen is 'het Sienjaar'? • Het milieubeleid in Nederland. • Besproken: 'The Ecologist'.

Naam.....

Adres.....

☐ Wil een gratis proefnummer

☐ Neemt een abonnement

studenten 650 fr / fl 36 - anderen 700 fr / fl 39

instelling of bibliotheek: 1.000 fr / 56 fl

Storten op rekeningnummer 001-2087098-25

met vermelding 'abonnement Oikos'

Dit zijn lanceerprijzen, tijdelijk geldig!

Terugsturen naar

Administratie Oikos, Brialmontstraat 23, 1210 Brussel

Ahrend Samko:
Alles voor kantoor,
voordelig
en snel

**Kantoorartikelen
Computersupplies
Drukwerken**

9000 produkten in stock
Ahrend Private Labels
Merkartikelen
Alternatieve produkten
Milieuvriendelijke produkten

**Snelle en fijnmazige
distributie nationaal
binnen 24 uur.**

ahrend

Ahrend Samko Office Supplies
Spinnerijstraat 12 9240 Zele
Tel.: (052) 45.65.11 - Fax: (052) 45.66.66

Green line
Colruyt : voor een beter leefmilieu

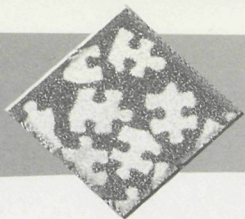
Met het Green Line-programma streeft Colruyt naar :

- meer aandacht en respect voor het leefmilieu;
- meer milieuvriendelijke produkten;
- duidelijke informatie over die produkten;
- meer milieuvriendelijk werken binnen de eigen organisatie.

COLRUYT

laagste prijzen in voeding

PUZZELN

Ook deze maand kan je je hersenen mild pijnigen met onze Milieuramapuzzel. Vul de puzzel in, schrijf de oplossing op een gele briefkaart en stuur die naar Bond Beter Leefmilieu, Milieuramapuzzel, Overwinningstraat 26, bus 11, 1060 Brussel. Wie weet val je in de prijzen, zoals Thijs Nobby uit Ham. Die krijgt van ons een boeken- en tijdschriftenpakket toegestuurd, want hij wist ons de juiste oplossing van de zomerpuzzel te vertellen: Mens- en Milieuvriendelijk Ondernemen.

HORIZONTAAL

1. Plaats in Limburg; Lijnvormig landschapselement
2. Amerikaanse rockgroep; Vlaktemaat; Ontkenning
3. Voorzetsel; Soort ganzerik; Mangaan
4. Tuinafscheiding; Vogelprodukt; Japans auteur; Onderdompeling
5. Bloedvat; Deel van een trap; Griekse letter
6. Bevroren dauw; Een zekere; Bladgroente
7. Kloosterzuster; Lofdicht; Klein paard; Naaldboom
8. Embleem v/h WWF; Seinschrift
9. Graanafval; Ratelpopulier; Noorse god; Oplosmiddel
10. Werktuig; Turks bevelhebber; Amerikaans auteur (1809-1849)
11. Europese rivier; Schrijver; Romeins keizer
12. Onwrikbaar; Plaats in West-Vlaanderen; Persoonlijk voornaamwoord; Kwab
13. Arsenicum; Plaats in Henegouwen; En andere
14. Chinees staatsman; Wijfjesschaap; Ongewenste opening
15. Steenvrucht; Demonstrant

VERTIKAAL

1. Moerasgas; Hoofdstad van Oeganda
2. Gelofte; Grootvader; Speelkaart
3. Paardenslee; Nucleair probleem; Familielid
4. Tennisterm; File; Bevroren water; Eiland in de Ierse Zee
5. Grote loopvogel; Voorbeeld; Zwaar metaal
6. Rijtoer; Inheems roofdier; Rund
7. Toiletgerei; Klein hert; Onwrikbaar; Muzieknoet
8. Drijfveer; Hagedis
9. Kip; Scheepsvloer; Bloeiwijze; Deel v/h skelet
10. Gesloten; Rivier in Duitsland; Klein bedrijf (afk.)
11. Verbond; Trottoir; Huidverharding
12. Ogenblik; Reeds; Plaats i/d prov. Luxemburg; Nieuw (voorvoegsel)
13. Persoonlijk voornaamwoord; Deel v/e plant; Duizend gram (afk.)
14. Gek; Voordat; Zweep
15. Berucht insecticide; Lijn van gelijke luchtdruk

10. Gesloten; Rivier in Duitsland; Klein bedrijf (afk.)
11. Verbond; Trottoir; Huidverharding
12. Ogenblik; Reeds; Plaats i/d prov. Luxemburg; Nieuw (voorvoegsel)
13. Persoonlijk voornaamwoord; Deel v/e plant; Duizend gram (afk.)
14. Gek; Voordat; Zweep
15. Berucht insecticide; Lijn van gelijke luchtdruk

Met behulp van de hieronder gegeven letters kan de (lange) naam gevonden worden van een lidorganisatie van Bond Beter Leefmilieu

A2-M8-I13-B15-I5-O13-C6-L6-B1-I7
A12-O6-K9 O9-E3-J3-G10-I15-L3-
C11-J8-N9-G1-O13
J3-J1-G15 A9-M11-E6 C12-H14-

N12-I3-M4-D6-E13-A6-M14-A11
K15-J11 O5-D2

N1-C11-F8-I1-B13-O15-D10-G7-J3-
B4-H12

Oplossing van Milieurama 1996/7-8

Horizontaal:

A. bandiet-damhert; B. wie-ooi-oer; C. ir-sterremos-pi; D. zak-si-ut-set; E. egelkrans-anti; F. rib-ale-lie; G. dan-lot-keueem; H. appel-ritus; I. mir-eek-vee-was; J. ork-ode-rob; K. twee-spits-peer; L. hof-hij-et-sip; M. ok-basilicum-se; N. por-eer-til; O. ecuador-amusant

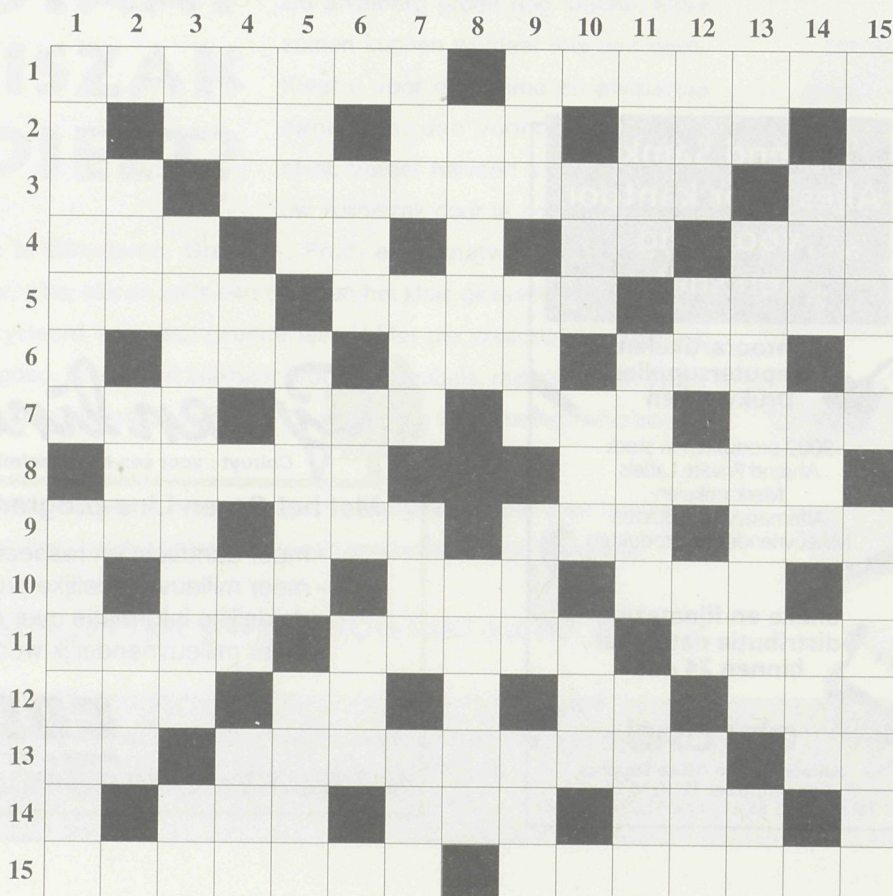
Vertikaal:

1. buizerd-methode; 2. rag-aai-wok; 3. nw-kernproef-pu; 4. dis-li-re-boia; 5. iets-bleek-hard; 6. eik-ole-sijs; 7. tor-rat-kop-ier; 8. oraal-dille; 9. die-nek-vet-ira; 10. mus-ere-sec; 11. moot-luier-tutu; 12. hes-ai-op-mis; 13. er-sneeuwbes-la; 14. pet-esa-eis; 15. tritium-serpent.

BBL-lidvereniging: Mens- en Milieuvriendelijk Ondernemen.

Het boekenpakket gaat naar Thijs Nobby uit Ham.

• Dirk Serneels

STRATEGISCH MILIEUMANAGEMENT TIJDENS EEN SEMINARIE VAN STICHTING LEEFMILIEU

Wie kiest voor strategisch milieumanagement, kiest voor het milieu op een voor het bedrijf renderende wijze. Rond dit thema organiseert de Stichting Leefmilieu vzw/Kredietbank een seminarie op donderdag 24 oktober 1996 - tijdens de Internationale Milieuvakbeurs IFEST - in Flanders Expo te Gent. De deelname kost 1500 frank (1000 frank voor abonnees van "Leefmilieu").

Info: Stichting Leefmilieu, Kipdorp 11, 2000 Antwerpen, tel. 03/231.64.48.

DE BELGISCHE VERENIGING VOOR MILIEURECHT ORGANISEERT OP 12 EN 13 JANU- ARI 96, IN HET KADER VAN HET EUROPEES JAAR VMPA - NAJAARSKURSUSSEN

Dit najaar organiseert de Vereniging voor Milieuedukatie Provincie Antwerpen samen met het Centrum voor Natuur- en Milieuedukatie 4 najaarskursussen.

De basiskursus "Natuur in Zicht" gaat door tussen 30/9 en 16/12 in Boechout: 5 natuurwandelingen en 9 lessen, telkens op maandagavond van 19.30u tot 22.30u: Deelname: 1.750 frank.

"Ontdek de herfst" gaat door op zaterdag, om precies te zijn op 5, 12 en 26/10, met natuurherfstwandelingen in het Provinciaal Domein Vrieselhof te Oelegem (bomen en struiken in kleur), de Willeboorden in Zandhoven (zaden en vruchten) en in het Zoerselbos (paddestoelen).

Deelname: 200 frank.

Op woensdag 6,13, en 20/11 organiseert VMPA "Natuur in het klein" in Turnhout: 3 diavoorndrachten met bijzondere makro-opnamen, over de bouw van planten, ongewervelden die leven van planten, en varenachtigen. Deelname: 600 frank.

In Oostmalle kan je op dinsdag 3, 10 en 12/12 terecht voor kursussen rond milieubeleid: MAP, Bosdekreet, Ruimtelijke Ordening. Deelnameprijs: 600 frank.

Info:

VMPA-sekretariaat, Ommeganckstraat 26, 2018 Antwerpen, tel. 03/231.56.53

PIME MAAKT LEERKRACHTEN WEGWIJS IN NATUUR- EN MILIEU-EDUKATIE

Op woensdag 13 november zet het Provinciaal Instituut voor Milieu-Educatie voor leerkrachten van het secundair onderwijs op een rijtje bij welke organisaties ze terecht kunnen voor welke natuur- en milieuedukatieve thema's.

De studiedag gaat door bij PIME, Mechelsesteenweg 365 in Lier, van 14.00u tot ca. 17.00u.

Inschrijven kan telefonisch (015/31.95.11)

Deelnemen kost 100 frank, te storten op rekeningnummer 068-2157583-39 met vermelding van naam + studiedag - NME 13/11.

PIME heeft ook een diskette ter beschikking rond het thema "Natuur en Landschap" (onder Windows). De diskette kost 700 frank. (350 voor leerkrachten en studenten); bestellen bij PIME op het bovengenoemde adres.

DIALOOG: ECO-TEAM GIDSENOPLEIDINGEN IN WIJGMAAL, LEUVEN EN DENDERMONDE

Het aantal Eco-Teams blijft toenemen, dus is er ook nog steeds behoefte aan nieuwe gidsen. Vormingsdagen zijn voor deze gidsen van essentieel belang. Dialoog organiseert in najaar 1996 en voorjaar 1997 vormingsdagen rond afval, methodiek, water, koopgedrag, verwarming, elektriciteit en vervoer. De prijs bedraagt telkens 1000 frank per thema. De kursussen gaan door in Dendermonde, Leuven en Wijgmaal.

Info: GAP-Vlaanderen vzw, Blijde Inkomststraat 109, 3000 Leuven, tel. 016/23.26.49, fax 016/22.21.31.

HIVA-VORMING SCHEPT KLAAR- HEID IN MILIEUBELEID

HIVA-vorming is een centrum voor permanente vorming van de KU Leuven. Een greep uit het aanbod: een post-akademische opleiding milieurecht, in eerste instantie voor juristen. 25 avondsessies, telkens op maandagavond van 18.00 uur tot 21.00 uur. Begin: 2 december 1996, prijs 45.000 frank. Voor niet-specialisten organiseert HIVA een basiskursus. Tien dinsdagavonden tussen 5 november 1996 en 21 januari 1997, van 19.00 uur tot 22.00 uur. Voor deze cursus betaal je 7.500 frank, personeelsleden van de KU Leuven en studenten betalen slechts 1.500 frank.

Meer info over de opleidingen bij: HIVA-vorming, Weligerveld 6, 3212 Pellenberg tel. 016/46.39.93, fax 016/46.39.75.

MILIEURAMA
16DE JAARGANG • MAANDBLAD VAN DE
BOND BETER LEEFMILIEU

REDAKTIE EN ADMINISTRATIE
Bond Beter Leefmilieu, Overwinningstraat 26,
B-1060 Brussel, Tel. 02/539.22.17., Fax.
02/539.09.21.

ABONNEMENTEN
70 Bf (los nummer), 650 Bf (jaarabonnement),
800 Bf (buitenland), 1300 Bf (steunabonne-
ment) op rekeningnummer 001-1475409-18
van de Bond Beter Leefmilieu vzw.
Lidverenigingen van BBL kunnen hun leden een
voordelig kombi-abonnement aanbieden.

HOOFDREDAKTEUR EN
VERANTWOORDELIJKE UITGEVER
Lieve Grauls, Overwinningstraat 26, B-1060
Brussel

EINDREDAKTEUR
Els De Geest

WERKTEN MEE AAN DIT NUMMER:
Stefaan Claeys, Rik De Baee, Els De Geest,
Marion Geron, Lieve Grauls, Erik Grietens,
Danny Jacobs, Martine Langen, Bea Lootens,
Bart Martens, Willy Schuyemans,
Dirk Serneels, Sandra Van Aerschoot,
Jan Van Herk, Maurice Van Houdt,
Dirk Van Regenmortel

FOTO'S
Frans Geys, Gert Jochens, Luc Verhaegen

DIA VOORKAFT
Luc Verhaegen

ILLUSTRATIES
Hilaire

VORMGEVING
KODE • Koen Théré

PRE PRESS
Fotografure FM

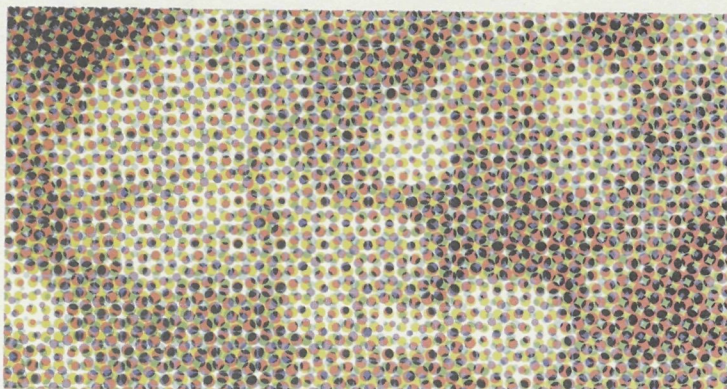
DRUK
Pandava Ekeren

COPYRIGHT
Overname van artikelen wordt aanbevolen,
mits bronvermelding.
Adverteerders zijn verantwoordelijk voor de
inhoud van de opgenomen advertentie.

Milieurama wordt gedrukt op niet-gebleekt kringlooppapier, de kaft is niet chloorgebleekt en de inkt is op vegetale basis.

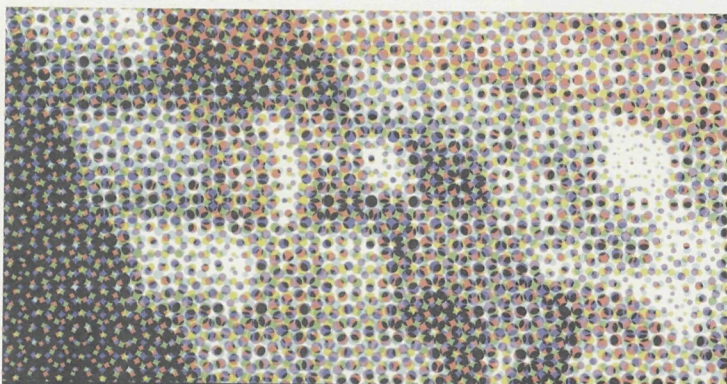

IFEST

INTERNATIONAL TRADE FAIR FOR
ENVIRONMENTAL & SAFETY TECHNOLOGIES

IFEST '96 : Een klare kijk op milieu- technologie

Als het om milieuproblemen gaat, is niemand geneigd om meteen aan het eigen bedrijf te denken. De milieuvergunningen, de milieuheffingen en de afvalproblematiek zijn voor vele bedrijven nochtans aan de dagorde. Meer nog, voor vele bedrijven kan het zelfs een kwestie van overleven betekenen.

Het wordt echter met de dag moeilijker om een duidelijk inzicht te krijgen in de oorzaken, de gevolgen en de oplossingen. IFEST biedt u hiervoor die klare kijk op de oplossingen die de sector u te bieden heeft. Op een duidelijke en overzichtelijke wijze. Voor specialisten en niet-specialisten.

Vul onderstaande bon in voor meer informatie over IFEST en een reductiekaart.

internationale vakbeurs voor milieutechnologie & arbeidsveiligheid

0800 - 97777

GRATIS

22-25/10/96
10.00 - 18.00

Flanders Expo NV - Maaltekoeter 1, B 9051 Gent - Fax +32(0)9 241 94 95

0
1
2
3
4
5[illegible]